
Na osnovu članka 23 Statuta Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, Skupština Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, na 20-oj sjednici održanoj 30.travanju 2001. godine, usvaja

ZAKON O VANPARNIČNOM POSTUPKU

I – OPĆE ODREDBE

Članak 1

- (1) Ovim zakonom utvrđuju se pravila po kojima sudovi Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Distrikta) postupaju i odlučuju o osobnim, porodičnim, imovinskim i drugim pravima i pravnim interesima, koji se po zakonu rješavaju u vanparničnom postupku.
- (2) Odredbe ovog zakona primjenjuju se i u drugim pravnim stvarima iz nadležnosti sudova za koje zakonom nije izričito određeno da se rješavaju u vanparničnom postupku, a ne odnose se na zaštitu povrijeđenog ili ugroženog prava, niti se zbog karaktera pravne stvari ili svojstva stranaka u postupku mogu primijeniti odredbe Zakona o parničnom postupku Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Zakon o parničnom postupku).

Članak 2

- (1) Opće odredbe ovog zakona primjenjuju se i u posebnim vanparničnim postupcima sadržanim u ovom zakonu ako nije drugačije određeno, kao i u drugim vanparničnim stvarima za koje posebnim zakonom nisu uređena pravila postupanja.
- (2) U vanparničnom postupku shodno se primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku, ako zakonom nije drugačije određeno.

Članak 3

- (1) Vanparnični postupak pokreće se pred Osnovnim sudom Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Osnovni sud) prijedlogom fizičke ili pravne osoba, kao i prijedlogom tijela određenog ovim ili drugim zakonom.
- (2) Izuzetno, Osnovni sud pokreće vanparnični postupak po službenoj dužnosti u slučajevima i pod uslovima određenim zakonom.
- (3) Ako postupak nije pokrenuo tijelo koji je zakonom ovlašten da ga pokrene, Osnovni sud će bez odlaganja obavijestiti taj tijelo da je postupak pokrenut na prijedlog ovlaštenog osoba i odrediti mu rok za prijavljivanje sudjelovanja u postupku, te do isteka tog roka zastati sa postupkom, ako je to potrebno radi zaštite stranaka u postupku ili radi zaštite javnog interesa.

Članak 4

- (1) Učesnik u vanparničnom postupku je osoba koje je postupak pokrenulo, osoba o čijim se pravima ili pravnim interesima odlučuje u postupku, kao i tijelo koji sudjeluje u postupku na temelju zakonskog ovlaštenja da pokrene postupak, bez obzira da li je postupak pokrenula ili je kasnije stupila u postupak. Svojstvo učesnika u postupku, s pravnim djelovanjem u određenom pravnom predmetu, sud može izuzetno priznati i

onim osobama udruživanja koji nemaju svojstvo pravne osobe i za koje nije posebnim propisima određeno da mogu biti učesnici u postupku, ako ispunjavaju uslove iz Zakona o parničnom postupku i ako se predmet vanparnične stvari na njih neposredno odnosi.

- (2) Predlagač u smislu ovog zakona je osoba, odnosno tijelo, po čijem prijedlogu je postupak pokrenut, a protivnik predlagača je osoba prema kojem se ostvaruje pravo ili pravni interes predlagača.

Članak 5

- (1) U vanparničnom postupku sud po službenoj dužnosti poduzima mjere radi zaštite prava i pravnih interesa maloljetnika o kojima se roditelji ne staraju, kao i drugih osoba koja nisu u mogućnosti da se sama brinu o zaštiti svojih prava i pravnih interesa.
- (2) Kad se u postupku odlučuje o pravima i pravnim interesima maloljetnika i drugih osoba pod posebnom zaštitom, sud će obavijestiti tijelo nadležan za poslove starateljstva u Distriktu (u daljem tekstu: tijelo starateljstva) o pokretanju postupka, pozivati ga na ročišta i dostavljati mu podneske učesnika i rješenja protiv kojih je dozvoljen pravni lijek, bez obzira da li tijelo starateljstva sudjeluje u postupku.
- (3) Kad smatra da je to potrebno, sud će pozvati tijelo starateljstva da sudjeluje u postupku i odrediti mu rok u kome može prijaviti svoje sudjelovanje. Sud će zastati s postupkom za vrijeme dok ovaj rok ne istekne, ali tijelo starateljstva svoje pravo da sudjeluje u postupku može koristiti i poslije proteka tog roka.

Članak 6

Tijelo starateljstva koji sudjeluje u postupku, i kad zakonom nije ovlašten da pokrene postupak, može da poduzima sve radnje u postupku radi zaštite prava i pravnih interesa maloljetnika i drugih osoba pod posebnom zaštitom, a naročito da iznosi činjenice koje učesnici nisu naveli, da predlaže izvođenje dokaza i da izjavljuje pravne lijekove.

Članak 7

Izuzetno, sud može dozvoliti da učesnik koji nema poslovne sposobnosti, pored radnji na koje je zakonom ovlašten poduzima i druge radnje u postupku radi ostvarenja svojih prava i pravnih interesa, ako smatra da je u stanju da shvati značenje i pravne posljedice tih radnji.

Članak 8

- (1) U vanparničnim stvarima koje se odnose na lična i porodična stanja učesnika, kao i u drugim vanparničnim predmetima koje se odnose na prava i pravne interese s kojima učesnici ne mogu raspolagati, učesnici se u postupku pred sudom ne mogu odreći svog zahtjeva, priznati zahtjev protivnog učesnika, niti zaključiti sudsku nagodbu.
- (2) U postupku iz stavka 1 ovog članka sud može utvrđivati i činjenice koje učesnici nisu iznijeli, kao i činjenice koje među učesnicima nisu sporne, ako su od značaja za odlučivanje.

Članak 9

- (1) Vanparnični postupak je javan.
- (2) U postupku u kome se odlučuje o osobnim i porodičnim stanjima učesnika javnost je isključena, osim u postupku proglašenja nestalih osoba umrlim i dokazivanja smrti.

Članak 10

- (1) O prijedlozima učesnika sud odlučuje na ročištu samo u slučajevima kada je to zakonom određeno, ili kada ocijeni da je održavanje ročišta potrebno radi razjašnjenja ili utvrđivanja odlučnih činjenica ili kada smatra da je zbog drugih razloga održavanje ročišta cjelishodno.
- (2) Izostanak pojedinog učesnika sa ročišta ne sprečava sud da dalje postupa, ako u pojedinim slučajevima zakonom nije drugačije određeno.
- (3) Saslušanje pojedinih učesnika u postupku može se izvršiti i u odsustvu drugih učesnika.

Članak 11

- (1) Prijedlog za pokretanje vanparničnog postupka može se povući do donošenja prvostepenog rješenja. Prijedlog podnesen od više osoba povlači se njihovom suglasnom izjavom, osim ako zakonom nije drugačije određeno.
- (2) Prijedlog se može povući i nakon donošenja prvostepenog rješenja sve dok postupak nije pravosnažno okončan, ako se time ne vrijeđaju prava drugih učesnika na koje se rješenje odnosi ili ako ostali učesnici na to pristanu.
- (3) Ako je prijedlog povučen poslije donošenja prvostepenog rješenja, Osnovni sud će riješenje ukinuti i postupak obustaviti.
- (4) Smatrat će se da je prijedlog povučen kad predlagač ne dođe na prvo ročište ako je uredno pozvan, a ne postoje opće poznate okolnosti koje su ga spriječile da dođe na ročište. Opravdane razloge izostanka sud može uvažiti i bez izjašnjavanja ostalih učesnika sve dok im ne uputi rješenje o povlačenju prijedloga.
- (5) U slučajevima iz stavka 1 i 4 ovog članka, ostali učesnici koji su zakonom ovlašteni da pokrenu postupak mogu predložiti da se postupak nastavi. Prijedlog za nastavu postupka može se podnijeti u roku od 8 dana od dana prijema rješenja o povlačenju prijedloga.

Članak 12

- (1) U postupku u kome se odlučuje o osobnim i porodičnim stanjima učesnika Osnovni sud postupat će ukoliko predlagač ili osoba u čijem interesu se postupak vodi ima prebivalište ili boravište u Distriktu.
- (2) Kada se u vanparničnom postupku odlučuje o nekretninama, Osnovni sud postupa ukoliko se nekretnine nalaze na području Distrikta.

Članak 13

- (1) Ukoliko se u toku postupka izmijene okolnosti na kojima se zasnivala mjesna nadležnost Osnovnog suda, sud će shodno izmijenjenim okolnostima ili ako je to u interesu osoba pod posebnom zaštitom, predmet ustupiti mjesno nadležnom sudu.
- (2) Kada se predmet ustupa sudu van Distrikta u interesu osoba pod posebnom zaštitom, prije ustupanja predmeta sud će pozvati tijelo starateljstva da u određenom roku da svoje mišljenje o cjelishodnosti ustupanja. Ako tijelo starateljstva u ostavkakljenom roku ne dostavi mišljenje, sud će postupiti prema okolnostima slučaja vodeći računa o interesima osoba pod posebnom zaštitom.

Članak 14

- (1) Ako sud utvrdi da bi postupak trebalo sprovesti po pravilima parničnog postupka, obustaviće vanparnični postupak.
- (2) Postupak će se po pravosnažnosti rješenja iz stavka 1 ovog članka nastaviti po pravilima parničnog postupka.

Članak 15

U vanparničnom postupku odluke se donose u obliku rješenja. Rješenje protiv koga je dozvoljena posebna žalba, kao i rješenje Apelacionog suda Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu; Apelacioni sud), mora biti obrazloženo.

Članak 16

Protiv rješenja Osnovnog suda može se izjaviti žalba Apelacionom sudu u roku od 8 dana od dana dostavkakljanja rješenja. Žalba zadržava izvršenje rješenja, ukoliko ovim zakonom nije drugačije određeno.

Članak 17

U slučaju kada je potrebno da se zaštite prava maloljetnika ili drugih osoba pod posebnom zaštitom, sud može po službenoj dužnosti, a radi zaštite prava drugih učesnika po njihovom prijedlogu, odrediti da se položi osiguranje u gotovom novcu. Kada to posebne okolnosti slučaja zahtijevaju davanje osiguranja može se odrediti i u drugom obliku.

Članak 18

- (1) Osnovni sud može, povodom blagovremeno izjavljene žalbe, novim rješenjem preinačiti ili ukinuti svoje ranije rješenje, ako nađe da je žalba osnovana, a time se ne vrijeđaju prava drugih učesnika koja se zasnivaju na tom rješenju.
- (2) Ako Osnovni sud ne preinači, odnosno ne ukine svoje rješenje, žalbu će, zajedno sa spisima, dostaviti na odlučivanje Apelacionom sudu, bez obzira da li je žalba podnesena u zakonom utvrđenom roku.
- (3) Apelacioni sud može odlučiti i o neblagovremeno podnesenoj žalbi, ako se time ne vrijeđaju prava drugih osoba koja se zasnivaju na tom rješenju.

Članak 19

Kada odluka suda zavisi od rješenja prethodnog pitanja da li neko pravo ili pravni odnos postoji, a o tom pitanju još nije donio odluku sud ili drugi nadležni tijelo, sud može sam riješiti to pitanje, ako zakonom nije drugačije određeno. Odluka suda o prethodnom pitanju ima pravno djelovanje samo u vanparničnom postupku u kome je to pitanje riješeno.

Članak 20

- (1) Ako su među učesnicima postupka sporne činjenice koje su posebno važne za rješenje prethodnog pitanja, sud će uputiti učesnike da u određenom roku pokrenu parnicu ili postupak pred tijelom uprave radi rješenja spornog prava, odnosno pravnog odnosa.
- (2) Na parnicu, odnosno postupak pred tijelom uprave sud će uputiti onog učesnika čije pravo smatra manje vjerovatnim, ako zakonom nije drugačije određeno.

Članak 21

- (1) Ako učesnik postupka koji je upućen na parnicu ili postupak pred tijelom uprave u roku koji ne može biti duži od 30 dana, pokrene parnicu, odnosno postupak pred tijelom uprave, vanparnični postupak će se prekinuti do pravosnažnog okončana parničnog, odnosno upravnog postupka.
- (2) Ako ni jedan od učesnika u postupku do završetka vanparničnog postupka ne pokrene parnicu, odnosno postupak pred tijelom uprave, sud će završiti postupak bez obzira na zahtjeve u pogledu kojih je učesnik upućen na parnicu, odnosno na postupak pred tijelom uprave.

Članak 22

- (1) Kada se rješenjem suda mijenja osobno ili porodično stanje učesnika ili njihova prava i dužnosti, pravne posljedice rješenja nastaju kada ono postane pravosnažno.
- (2) Izuzetno, sud može odlučiti da pravne posljedice rješenja nastupe prije pravosnažnosti, ako je to potrebno radi zaštite maloljetnika ili drugih osoba pod posebnom zaštitom.
- (3) Pravosnažno rješenje kojim se mijenja osobno ili porodično stanje učesnika bez odlaganja se dostavlja tijelo nadležnom za vođenje matičnih knjiga rođenih za te osobe.

Članak 23

Pravosnažnost rješenja donesenog u vanparničnom postupku ne sprečava učesnika da svoj zahtjev o kome je odlučeno rješenjem, ostvaruje u parnici ili u postupku pred tijelom uprave, kada mu je to pravo priznato zakonom.

Članak 24

U vanparničnom postupku u kojem se odlučuje o naknadi za ekspropiriranu nekretninu, protiv pravosnažnog rješenja donesenog u drugom stepenu, dopuštena je revizija pod uslovima predviđenim Zakonom o parničnom postupku.

Članak 25

- (1) Ako postoje uslovi iz članka 18 ovog zakona, sud će po prijedlogu za ponavljanje postupka prethodno postupiti kao po neblagovremeno podnesenoj žalbi.
- (2) Protiv rješenja kojim je postupak pravosnažno završen, prijedlog za ponavljanje postupka ne može se podnijeti ako je učesniku ovim ili drugim zakonom priznato pravo da zahtjev o kojem je rješenjem odlučeno ostvaruje u parnici ili u postupku pred tijelom uprave.

Članak 26

- (1) O troškovima postupka u predmetima koji se odnose na osobno i porodično stanje učesnika, sud odlučuje vodeći računa o okolnostima slučaja i o ishodu postupka, s tim što se u pogledu troškova postupka koji su prouzrokovani sudjelovanjem tijela starateljstva u vanparničnom postupku primjenjuju odrebe Zakona o parničnom postupku.
- (2) U vanparničnim predmetima koji se odnose na imovinska prava učesnika, učesnici snose troškove na jednake dijelove, ali ako postoji znatna razlika u pogledu njihovog udjela u imovinskom pravu o kome se odlučuje, sud će prema srazmjeru tog udjela odrediti koliki će dio troškova snositi svaki učesnik.
- (3) U vanparničnim predmetima iz stavka 2 ovog članka, sud može odlučiti da sve troškove postupka snosi učesnik u čijem se interesu postupak vodi, odnosno učesnik koji je svojim ponašanjem isključivo dao povoda za pokretanje postupka.

II - UREĐENJE OSOBNIH STANJA

1. Oduzimanje i vraćanje poslovne sposobnosti

Članak 27

- (1) U postupku oduzimanja i vraćanja poslovne sposobnosti sud utvrđuje da li je punoljetno osoba zbog potpune ili djelimične nesposobnosti za rasuđivanje u stanju da se sama brine o svojim pravima i interesima, te da suglasno s tim potpuno ili djelimično oduzme poslovnu sposobnost punoljetnom osobi, ili potpuno ili djelimično vrati poslovnu sposobnost onom punoljetnom osobi kod kojeg su prestali razlozi za potpuno, odnosno djelimično oduzimanje poslovne sposobnosti.
- (2) Postupak iz stavka 1 ovog članka mora se završiti što prije, a najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema prijedloga.

Članak 28

- (1) Postupak za oduzimanje i vraćanje poslovne sposobnosti pokreće se na prijedlog:
- 1) tijela starateljstva,
  - 2) predlagača,
  - 3) bračnog druga, djeteta i roditelja osoba koje predlaže oduzimanje, odnosno vraćanje poslovne sposobnosti,
  - 4) djeda, babe, brata, sestre, unuka i drugih osoba, ukoliko trajno žive u istom porodičnom domaćinstvu sa osobom za koju se predlaže oduzimanje, odnosno vraćanje poslovne sposobnosti,
  - 5) osoba kojim se oduzima ili vraća poslovna sposobnost, ukoliko ona može da shvati značaj i pravne posljedice svoga prijedloga,
  - 6) drugih osoba, ukoliko je to predviđeno zakonom.
- (2) Postupak može pokrenuti i sud po službenoj dužnosti.

Članak 29

Ako je osoba kojem se oduzima, odnosno vraća poslovna sposobnost vlasnik nepokretnih stvari, sud će bez odlaganja, radi zabilježbe vođenja postupka, obavijestiti službu nadležnu za vođenje zemljišno-knjižne evidencije.

Članak 30

O pokretanju postupka obavještava se služba nadležna za poslove vođenja matičnih knjiga u kojima je upisano osoba kojem se oduzima, odnosno vraća poslovna sposobnost, radi evidentiranja vođenja postupka.

Članak 31

- (1) Na sva ročišta za raspravljanje o prijedlogu pozivaju se predlagač, staratelj osoba kojoj se oduzima ili vraća poslovna sposobnost, odnosno njegov privremeni zastupnik i tijelo starateljstva.
- (2) Osobi kojoj se oduzima, odnosno vraća poslovna sposobnost poziva se na ročište, osim ako ovo osoba po ocjeni suda nije u stanju da shvati značaj i pravne posljedice svog učešća u postupku.

Članak 32

- (1) O oduzimanju ili vraćanju poslovne sposobnosti sud odlučuje na temelju činjenica utvrđenih na ročištu.
- (2) Ako je osoba kojem se oduzima, odnosno vraća poslovna sposobnost smještena u ustanovu koja obavlja zdravstvenu djelatnost (u daljnjem tekstu: zdravstvena ustanova), sud može u toj ustanovi održavati ročište na kojem će saslušati protivnika predlagača.

Članak 33

- (1) Osoba prema kojoj se postupak vodi mora pregledati vještak medicinske struke odgovarajuće specijalnosti koji će dati nalaz i mišljenje o njenom duševnom stanju i sposobnostima za rasuđivanje.
- (2) Vještačenje se vrši u prisustvu suca, osim kada se obavlja u zdravstvenoj ustanovi.

Članak 34

- (1) Ukoliko je za utvrđivanje duševnog stanja i sposobnosti za rasuđivanje osoba kojem se oduzima poslovna sposobnost, po mišljenju vještaka medicinske struke, neophodno da se ono smjesti u zdravstvenu ustanovu, sud može donijeti rješenje kojim će odrediti da ovo osoba privremeno, ali najduže tri mjeseca bude smještena u takvoj ustanovi.
- (2) Protiv rješenja iz stavka 1 ovog članka dozvoljena je žalba.

Članak 35

Kad utvrdi da postoje uslovi za oduzimanje poslovne sposobnosti, sud će osobu i prema kojoj se vodi postupak, potpuno ili djelomično oduzeti poslovnu sposobnost.

Članak 36

- (1) Sud može odložiti donošenje rješenja o djelimičnom oduzimanju poslovne sposobnosti zbog zloupotrebe alkohola ili drugih opojnih sredstava, ako se osnovano može očekivati da će se osoba prema kojem se postupak vodi uzdržati od zloupotrebe alkohola ili drugih opojnih sredstava.
- (2) Sud će odložiti donošenje rješenja iz stavka 1 ovog članka ako se te osobe samoinicijativno ili na prijedlog suda podvrgne liječenju u zdravstvenoj ustanovi.
- (3) Donošenje rješenja iz stavka 1 i 2 ovog članka odlaže se na vrijeme od šest do dvanaest mjeseci.
- (4) Rješenje o odlaganju opozvaće se ako osoba kojem se oduzima poslovna sposobnost nastavi sa zloupotrebom alkohola ili drugih opojnih sredstava u vrijeme odlaganja donošenja rješenja.

Članak 37

Kad prestanu razlozi zbog kojih je oduzeta poslovna sposobnost, sud će po službenoj dužnosti ili na prijedlog ovlaštenih osoba iz članka 28 ovog zakona, sprovesti postupak i zavisno od njegovih rezultata donijeti rješenje kojim se protivniku predlagača potpuno ili djelomično vraća poslovna sposobnost.

Članak 38

U postupku vraćanja poslovne sposobnosti shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o oduzimanju poslovne sposobnosti.

Članak 39

- (1) Protiv rješenja o oduzimanju ili vraćanju poslovne sposobnosti žalbu mogu izjaviti osoba koja su učestvovala u postupku u roku od tri dana od dana prijema rješenja.

- (2) Osobi kojoj se oduzima poslovna sposobnost može izjaviti žalbu bez obzira na svoje zdravstveno stanje.
- (3) Žalba ne zadržava izvršenje rješenja ako sud iz opravdanih razloga ne odluči drugačije.
- (4) Osnovni sud će žalbu sa spisima bez odlaganja dostaviti Apelacionom sudu, koji je dužan da donese odluku u roku od tri dana od dana prijema žalbe.

Članak 40

Pravosnažno rješenje o oduzimanju odnosno vraćanju poslovne sposobnosti, sud će dostaviti službi nadležnoj za poslove vođenja matičnih knjiga radi upisa u matičnu knjigu rođenih i službi nadležnoj za vođenje zemljišno-knjižne evidencije.

Članak 41

Troškove postupka oduzimanja i vraćanja poslovne sposobnosti snosi predlagač.

2. Zadržavanje duševno bolesnih osoba u zdravstvenoj ustanovi

Članak 42

- (1) O zadržavanju duševno bolesne osobe u zdravstvenoj ustanovi kada je zbog prirode bolesti neophodno da te osobe bude ograničeno u slobodi kretanja ili kontaktiranja sa vanjskim svijetom, kao i njenom otpuštanju kad prestanu razlozi zbog kojih je zadržano sud odlučuje u postupku zadržavanja u zdravstvenoj ustanovi.
- (2) Postupak iz stavka 1 ovog članka mora se završiti što prije, a najkasnije u roku od sedam dana.

Članak 43

- (1) Zdravstvena ustanova može primiti na liječenje duševno bolesno osoba, uz njegovu suglasnost, ako je prema prirodi bolesti te osobe u stanju da takvu suglasnost da.
- (2) Suglasnost iz stavka 1 ovog članka daje se u pismenom obliku pred ovlaštenim tijelom zdravstvene ustanove, uz prisustvo dvije punoljetne osobe, koja su poslovno sposobna i pismena, a nisu zaposlena u toj zdravstvenoj ustanovi i nisu krvni srodnici primljenog osoba u pravoj liniji, u pobočnoj liniji zaključno sa četvrtim stepenom, po tazbini do drugog stepena, ni njegov bračni drug, kao ni osoba kaje ga je dovelo u zdravstvenu ustanovu.
- (3) Ako je osoba iz stavka 1 ovog članka, ograničena sloboda kretanja ili kontaktiranja sa vanjskim svijetom, zdravstvena ustanova je dužna da u roku od 24 sata o tome obavijesti sud, podnošenjem pismene obavijesti na način propisan člankom 44 ovog zakona.

Članak 44

- (1) Kad zdravstvena ustanova primi na liječenje duševno bolesna osoba bez njene suglasnosti ili bez odluke suda, dužna je da o tome odmah, a najkasnije u roku od 24 sata, pismeno obavijesti sud.
- (2) Obavijest iz stavka 1 ovog članka, sadrži podatke o primljenom osobi i osobu koje ga je dovelo u zdravstvenu ustanovu.
- (3) Uz obavijest, zdravstvena ustanova dostavlja sudu, po mogućnosti, podatke o prirodi i stepenu bolesti sa raspoloživom medicinskom dokumentacijom.

Članak 45

- (1) Zdravstvena ustanova je dužna da postupi suglasno odredbama članka 43 ovog zakona i u slučaju kad je osoba koje je primljeno u zdravstvenu ustanovu uz svoju suglasnost opozove datu suglasnost, a ovlašteno osoba ili tijelo te zdravstvene ustanove smatra da je potrebno njeno dalje zadržavanje.
- (2) Rok za obavještanje suda teče od dana opozivanja date suglasnosti.

Članak 46

Obavijesti iz članova 43 i 44 ovog zakona ne podnose se ako je duševno bolesna osoba zadržana, u zdravstvenoj ustanovi na osnovu odluke donesene u postupku za oduzimanje poslovne sposobnosti ili u krivičnom, odnosno prekršajnom postupku.

Članak 47

Ako prijem u zdravstvenu ustanovu nije izvršen na temelju odluke suda, sud je dužan odmah po prijemu obavijesti iz članova 43 i 44 ovog zakona ili kada na drugi način sazna za boravak duševno bolesne osobe u zdravstvenoj ustanovi bez njene suglasnosti, po službenoj dužnosti pokrenuti postupak zadržavanja u zdravstvenoj ustanovi.

Članak 48

Nakon pokretanja postupka zadržavanja duševno bolesne osobe u zdravstvenoj ustanovi, sud će poduzeti mjere da te osobe odmah pregleda vještak medicinske struke odgovarajuće specijalnosti, koji će dati svoj nalaz i mišljenje o duševnom stanju te osobe i njegovoj sposobnosti za rasuđivanje.

Članak 49

- (1) Sud je dužan da ispita sve okolnosti koje su od značaja za donošenje rješenja i da sasluša sva osoba koja imaju saznanje o bitnim činjenicama.
- (2) Ukoliko je to moguće i ako to neće štetno utjecati na zdravlje duševno bolesne osobe, sud će saslušati i te osobe.

Članak 50

- (1) Po završenom postupku sud je dužan odmah, a najkasnije u roku od tri dana, da donese rješenje kojim će odlučiti da li se osoba zadržana u zdravstvenoj ustanovi može i dalje zadržavati ili će se pustiti iz zdravstvene ustanove.
- (2) O svojoj odluci sud obavještava tijelo starateljstva.

Članak 51

- (1) Kad sud odluči da se primljeno osoba zadrži u zdravstvenoj ustanovi odrediće i vrijeme zadržavanja, koje ne može biti duže od šest mjeseci.
- (2) Zdravstvena ustanova je dužna da sudu blagovremeno dostavlja izvještaje o promjenama zdravstvenog stanja zadržanog osoba.

Članak 52

Ako zdravstvena ustanova ocijeni da zadržano osoba treba da ostane na liječenju i po isteku vremena određenog rješenjem suda, dužna je da 30 dana prije isteka tog vremena predloži sudu produženje zadržavanja.

Članak 53

Sud može i prije isteka vremena određenog za zadržavanje u zdravstvenoj ustanovi, po službenoj dužnosti ili na prijedlog zadržanog osoba, njenog staratelja, kao i osoba odnosno tijela iz članka 28 ovog zakona, da odluči o puštanju osoba iz zdravstvene ustanove, ako utvrdi da se njegovo zdravstveno stanje poboljšalo u tolikoj mjeri da su prestali razlozi za dalje zadržavanje.

Članak 54

Rješenje iz članka 53 ovog zakona sud donosi na temelju ponovnog pregleda zadržanog osoba i u postupku provedenom na način određen za zadržavanje u zdravstvenoj ustanovi.

Članak 55

- (1) Protiv rješenja o zadržavanju u zdravstvenoj ustanovi i puštanju iz ove ustanove žalbu mogu izjaviti zdravstvena ustanova koja je zadržala duševno bolesno osoba, zadržano osoba, njen staratelj, odnosno privremeni zastupnik i tijelo starateljstva i to u roku od osam dana od dana prijema rješenja.
- (2) Žalba ne zadržava izvršenje, ukoliko sud iz opravdanih razloga ne odluči drugačije.
- (3) Osnovni sud će žalbu sa spisima bez odlaganja dostaviti Apelacionom sudu, koji je dužan da donese odluku u roku od tri dana od dana prijema žalbe.

Članak 56

Troškove postupka zadržavanja u zdravstvenoj ustanovi snosi Distrikt, ako zadržano osoba ima posljednje prebivalište ili boravište u Distriktu ili je ono nepoznato.

3. Proglašenje nestalih osoba umrlim i dokazivanje smrti

Članak 57

O proglašenju nestalih osoba umrlim i o dokazivanju smrti, sud odlučuje u skladu sa odredbama ovog zakona o postupku proglašenja nestalih osoba umrlim i dokazivanja smrti.

Članak 58

(1) Umrlim osobom proglašiće se:

- 1) osoba o čijem životu za posljednjih pet godina nije bilo nikakvih vijesti, a od čijeg je rođenja proteklo šezdeset godina,
- 2) osoba o čijem životu za posljednjih pet godina nije bilo nikakvih vijesti, a za koju je vjerovatno da više nije živa,
- 3) osoba koje je nestalo u brodolomu, saobraćajnoj nesreći, požaru, poplavi, zemljotresu ili u kakvoj drugoj neposrednoj smrtnoj opasnosti, a o čijem životu nije bilo nikakvih vijesti za šest mjeseci od dana prestanka takve opasnosti,
- 4) osoba koje je nestalo u toku rata ili u vezi sa ratnim događajima, a o čijem životu nije bilo nikakvih vijesti za godinu dana od dana prestanka neprijateljstva.

(3) Rokovi iz točaka 1 i 2 stavka 1 ovog članka računaju se od dana kad je prema posljednjim vijestima nestala osoba nesumnjivo bila živa, a ako se taj dan ne može tačno utvrditi, ti rokovi počinju teći istekom mjeseca, odnosno godine u kojoj je nestalo osoba, prema posljednjim vijestima, bilo živo.

Članak 59

- (1) Smrt neke osobe može se dokazivati po odredbama ovog zakona samo kad se smrt ne može dokazati ispravama predviđenim propisima o matičnim knjigama.
- (2) U postupku dokazivanja smrti shodno će se primijeniti odredbe o proglašenju nestalih osoba umrlim, s tim što oglasni rok ne može biti kraći od 15, niti duži od 30 dana.

Članak 60

Za proglašenje nestale osobe umrlom i za dokazivanje smrti nadležan je Osnovni sud ukoliko je na njegovom području te osobe imalo posljednje prebivalište, a ako nije imalo prebivalište, onda ukoliko je imala posljednje boravište na području Distrikta.

Članak 61

- (1) Prijedlog za proglašenje nestale osobe umrlim i prijedlog za dokazivanje smrti može podnijeti sve fizičke i pravne osobe koje za to ima pravni interes, kao i zainteresovani tijelo.
- (2) Prijedlog iz stavka 1 ovog članka sadrži naročito:
  - naziv suda,
  - ime i prezime osoba za koje se predlaže da se proglasi umrlim, odnosno čiju smrt treba dokazati,

- datum rođenja i posljednje prebivalište, odnosno boravište te osobe,
- činjenice na kojima se zasniva prijedlog,
- dokaze kojima se utvrđuju te činjenice,
- pravni interes predlagača za podnošenje prijedloga,
- ime i prezime odnosno naziv predlagača i njegovu adresu.

(3) Uz prijedlog se podnosi izvod iz matične knjige rođenih za osoba na koje se prijedlog odnosi.

Članak 62

- (1) Po prijemu prijedloga iz članka 61 ovog zakona sud će, po potrebi, saslušati predlagače i svjedoke, pribaviti potrebne podatke i izvještaje i zatražiti od tijela starateljstva da osoba na koja se prijedlog odnosi odredi staratelja.
- (2) Ako sud ocijeni da nisu ispunjeni uslovi da se postupak pokrene, donijeće rješenje kojim će prijedlog odbaciti.
- (3) Ako sud ocijeni da su ispunjeni uslovi da se postupak pokrene, objaviće u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine,“ i „Službenom glasniku Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine,“ (u daljem tekstu; službeni glasnici Bosne i Hercegovine i Distrikta) oglas da je postupak pokrenut. U oglasu o pokretanju postupka za proglašenje nestale osobe umrlim, navešće se bitne okolnosti na kojima se prijedlog temelji, nestalo osoba će se pozvati da se javi, a ostala osoba kojima su poznati bilo kakvi podaci o životu ili smrti nestalog će se pozvati da to jave sudu u roku od tri mjeseca od dana objavljivanja oglasa.
- (4) Oglas o pokretanju postupka za dokazivanje smrti neke osobe treba da sadrži naznaku dana, mjeseca i godine za koje se smatra da je te osobe umrlo i poziv osobama koja o tome nešto znaju da to jave sudu u roku od 30 dana od dana objavljivanja oglasa u službenim glasnicima Bosne i Hercegovine i Distrikta.

Članak 63

- (1) Po isteku roka označenog u oglasu, sud će saslušati staratelja, a po potrebi i predlagača i nakon što sprovede i druge dokaze, odlučiće o prijedlogu.
- (2) Ako sud utvrdi da nisu ispunjeni uslovi da se nestalo osoba proglasi umrlim, odnosno da se utvrdi smrt, donijeće rješenje kojim se prijedlog odbija.

Članak 64

- (1) U rješenju kojim se nestalo osoba proglašava umrlom, odnosno kojim se utvrđuje smrt, naznačiće se dan, mjesec i godina, a po mogućnosti i sat koji se ima smatrati kao vrijeme smrti nestale osobe.
- (2) Kao dan smrti smatra se dan kada je nestalo osoba vjerovatno umrlo ili dan koji vjerovatno nije preživjelo. Ako taj dan ne može da se utvrdi, kao dan smrti smatra se prvi dan poslije isteka roka iz članka 58 ovog zakona.

Članak 65

Protiv rješenja donesenog u prvom stepenu žalbu mogu izjaviti predlagači i staratelj osoba koje je nestalo, odnosno osoba za koje se smrt dokazuje.

Članak 66

Pravosnažno rješenje o proglašenju nestale osobe umrlim, odnosno dokazivanju smrti sud će dostaviti službi nadležnoj za poslove vođenja matičnih knjiga, radi upisa u matičnu knjigu umrlih.

Članak 67

- (1) Ako je osoba koje je proglašeno umrlim živo ili je umrlo drugog dana, a ne onog dana koji se po rješenju suda smatra kao dan njegove smrti, sve fizičke i pravne osobe koje za to ima pravni interes, kao i zainteresirani tijela, mogu zahtijevati od suda da se rješenje o proglašenju nestale osobe umrlim stavi van snage, odnosno preinači.
- (2) U slučaju pokretanja postupka iz stavka 1 ovog članka, postupak za raspravljanje zaostavštine koji je u toku prekinuće se, a ako je zaostavština pravosnažno raspravljena i ako je izvršen upis u zemljišne knjige ili druge javne knjige o nekretninama, narediće se da se u ove knjige stavi zabilježba o pokretanju postupka za stavljanje van snage, odnosno preinačenje rješenja o proglašenju nestale osobe umrlim.

Članak 68

- (1) Ako se utvrdi da je nestalo osoba koje je proglašeno umrlim živo ili je umrlo drugog dana, a ne onog koji se po rješenju suda smatra kao dan njene smrti, sud će staviti van snage, odnosno preinačiti svoje ranije rješenje.
- (2) Ako sud na temelju sprovedenog postupka ocijeni da nema mjesta stavljanju van snage ili preinačenju ranijeg rješenja, dostaviće pravosnažno rješenje o tome nadležnoj službi suda radi daljeg postupanja odnosno brisanja zabilježbe u zemljišnoj knjizi i drugim javnim knjigama o nekretninama.

Članak 69

- (1) Ako se osoba proglašeno za umrlo javi sudu i predloži da se stavi van snage rješenje kojim je proglašeno umrlim, sud će, pošto utvrdi njegovu istovjetnost sa osobom koje je proglašeno umrlim, bez daljeg postupka staviti van snage to rješenje.
- (2) Pravosnažno rješenje o stavljanju van snage ili preinačenju rješenja o proglašenju nestale osobe umrlim, dostaviće se službi nadležnoj za poslove vođenja matične knjige i tijelo starateljstva.

Članak 70

Troškove postupka za proglašenje nestale osobe umrlim i za dokazivanje smrti snosi predlagač.

III – UREĐENJE PORODIČNIH ODNOSA

1. Dozvola za zaključenje braka

Članak 71

U postupku davanja dozvole za zaključenje braka, Osnovni sud odlučuje o davanju dozvole za zaključenje braka između određenih osoba kada je zakonom propisano da se brak između njih može zaključiti samo na temelju dozvole suda.

Članak 72

- (1) Postupak za davanje dozvole za zaključenje braka pokreće se na prijedlog maloljetne osobe.
- (2) Prijedlog za pokretanje postupka, sadrži osobne podatke o osobama koja žele da zaključe brak, osobne podatke o roditeljima predlagača, činjenice na kojima se zasniva prijedlog i dokaze o iznesenim činjenicama.

Članak 73

- (1) Sud će na odgovarajući način ispitati sve okolnosti koje su od značaja za utvrđenje da li postoji slobodna volja i želja maloljetnika da zaključe brak, kao i da li je maloljetno osoba tjelesno i duševno sposobno za vršenje prava i dužnosti koje proizilaze iz braka.
- (2) Prije donošenja rješenja, sud će pribaviti nalaz i mišljenje zdravstvene ustanove i mišljenje tijela starateljstva, saslušati predlagače i osoba s kojim želi da zaključi brak, roditelja ili staratelja odnosno usvojitelja predlagača, a po potrebi može da izvede i druge dokaze. Sud neće saslušati roditelja kome je oduzeto roditeljsko pravo, a ocijeniti će da li će saslušati roditelja koji bez opravdanih razloga ne vrši roditeljsko pravo.
- (3) Sud će, po pravilu, saslušati predlagača bez prisustva ostalih učesnika u postupku.
- (4) Sud je dužan da utvrdi i lična svojstva, imovinsko stanje i druge bitne okolnosti koje se odnose na osoba sa kojim predlagatelj želi da zaključi brak.
- (5) Sud će u toku postupka na odgovarajući način ispitati opravdanost prijedloga, vodeći računa o ostvarivanju ciljeva braka i o zaštiti porodice.

Članak 74

- (1) Rješenje o davanju dozvole za zaključenje braka dostavlja se predlagaču i osobu sa kojim predlagač želi da zaključi brak, roditeljima odnosno starateljima predlagača i tijelo starateljstva.
- (2) Rješenje kojim se odbija prijedlog za davanje dozvole za zaključenje braka dostavlja se predlagaču.

Članak 75

Protiv rješenja kojim se dozvoljava zaključenje braka, žalbu mogu da izjave svi učesnici u postupku iz stavka 1 članka 74 ovog zakona, a protiv rješenja kojim se odbija prijedlog za davanje dozvole, žalbu može izjaviti samo predlagač.

Članak 76

Osobe kojima je dozvoljeno zaključenje braka ne mogu brak zaključiti prije pravosnažna rješenja o davanju dozvole za zaključenje braka.

Članak 77

Prijedlog za davanje dozvole za zaključenje braka može se povući do pravosnažnosti rješenja o davanju dozvole za zaključenje braka.

2. Produženje i prestanak roditeljskog prava

Članak 78

- (1) U postupku produženja i prestanka roditeljskog prava, Osnovni sud odlučuje o produženju i prestanku roditeljskog prava kada je to zakonom propisano.
- (2) Postupak iz stavka 1 ovog članka mora se završiti što prije, a najkasnije u roku od 15 dana od dana podnošenja prijedloga.

Članak 79

Postupak za produženje i prestanak roditeljskog prava pokreće se na prijedlog roditelja odnosno usvojitelja ili tijela starateljstva.

Članak 80

Osoba nad kojim se produžuje roditeljsko pravo ili se određuje prestanak tog prava, u postupku iz članka 79 ovog zakona, zastupa poseban staratelj kojeg odredi tijelo starateljstva ili privremeni zastupnik kojeg odredi sud.

Članak 81

- (1) Sud će po službenoj dužnosti utvrditi sve činjenice koje su bitne za donošenje rješenja.
- (2) Radi donošenja rješenja sud će održati ročište na koje će pozvati predlagača, tijelo starateljstva i roditelje osoba iz članka 80 ovog zakona, bez obzira na to da li su oni predložili pokretanje postupka, a na ročištu obavezno saslušati roditelje i predstavkavnike tijela starateljstva, te pribaviti mišljenje o cjelishodnosti produženja roditeljskog prava.
- (3) Stanje duševnog zdravlja i sposobnosti osoba iz članka 80 ovog zakona, utvrđuju se na način određen u članku 33 ovog zakona.

Članak 82

U postupku produženja i prestanka roditeljskog prava shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o oduzimanju i vraćanju poslovne sposobnosti.

3. Oduzimanje i vraćanje roditeljskog prava

Članak 83

- (1) U postupku oduzimanja i vraćanja roditeljskog prava Osnovni sud odlučuje o oduzimanju i vraćanju roditeljskog prava kada je to zakonom određeno.
- (2) Postupak iz stavka 1 ovog članka mora se završiti što prije, a najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema prijedloga.

Članak 84

Postupak za oduzimanje i vraćanje roditeljskog prava pokreće se na prijedlog roditelja odnosno usvojitelja koji ima roditeljsko pravo ili tijela starateljstva, a postupak za vraćanje roditeljskog prava pokreće se i na prijedlog roditelja kojem je bilo oduzeto to pravo.

Članak 85

Ako postupak nije pokrenut na prijedlog tijela starateljstva, sud će bez odlaganja obavijestiti ovaj tijelo o pokretanju postupka i pozvati ga da sudjeluje u postupku.

Članak 86

- (1) Sud će, po službenoj dužnosti, utvrditi sve činjenice koje su bitne za donošenje rješenja.
- (2) Radi utvrđivanja bitnih činjenica, sud će održati ročište na koje će pozvati predlagača, tijelo starateljstva, oba roditelja i staratelja osoba čijem se roditelju oduzima, odnosno vraća roditeljsko pravo.
- (3) Sud je obavezan da sasluša roditelje, a maloljetnik se saslušava samo kad je to neophodno i ako to nije štetno za njegovo duševno zdravlje.
- (4) Pri donošenju rješenja o oduzimanju i vraćanju roditeljskog prava, sud će uzeti u obzir i želje maloljetnika, ako je sposoban da ih izrazi.

Članak 87

U postupku oduzimanja i vraćanja roditeljskog prava shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o oduzimanju i vraćanju poslovne sposobnosti.

IV - UREĐENJE IMOVINSKIH ODNOSA

1. Raspravljavanje zaostavštine

a) Zajedničke odredbe

Članak 88

U postupku za raspravljavanje zaostavštine sud utvrđuje ko su nasljednici umrlog, koja imovina sačinjava njegovu zaostavštinu i koja prava iz zaostavštine pripadaju nasljednicima, legatarima i drugim osobama.

Članak 89

Učesnikom u postupku raspravljavanja zaostavštine smatraju se nasljednici i legatari, kao i druga osoba koja ostvaruju neko pravo iz zaostavštine.

Članak 90

Postupak za raspravljavanje zaostavštine sud pokreće na prijedlog osoba iz članka 89 ovog zakona ili po službenoj dužnosti, nakon što sazna da je neka osoba umrlo ili da je proglašeno umrlim.

Članak 91

Izvođenje dokaza i uzimanje izjave o odricanju od nasljeđa vrši sudac sa zapisničarom. Ostale izjave i prijedloge učesnika mogu uzimati na zapisnik i drugi ovlašteni djelatnici u sudu.

Članak 92

- (1) O radnjama izvršenim u postupku sastavlja se zapisnik.
- (2) O manje važnim izjavama učesnika i obavještenjima koje sud prikuplja može se umjesto zapisnika, sačiniti samo bilješka u spisu.
- (3) Zapisnik potpisuju učesnici ukoliko su prisustvovali radnji u postupku, sudac i zapisničar, odnosno drugi ovlašteni djelatnik koji je sastavio zapisnik, dok bilješku u spisu potpisuje njen sastavljač.

Članak 93

- (1) Za raspravljavanje zaostavštine osoba koje je u času smrti imalo prebivalište u Distriktu, a koje je državljanin Bosne i Hercegovine, u pogledu nepokretne imovine koja se nalazi na teritoriju Bosne i Hercegovine i u pogledu njegove pokretne imovine, bez obzira gdje se nalazi, isključivo je nadležan Osnovni sud.
- (2) Ako se nepokretna imovina osoba iz stavka 1 ovog članka nalazi u inozemstvu, Osnovni sud biti će nadležan samo ako po zakonima države u kojoj se nalazi imovina nije nadležan inostrano tijelo.

Članak 94

- (1) Za raspravljanje zaostavštine Osnovni sud će postupati kao ostavinski sud i u slučaju kada ostavitelj nije imao prebivalište u Distriktu u vrijeme smrti, ali je imao boravište u Distriktu, ukoliko zakonom ili međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno.
- (2) Ako ostavitelj u vrijeme smrti nije imao prebivalište ni boravište u Distriktu, Osnovni sud će postupati kao ostavinski sud, ukoliko se na području Distrikta nalazi zaostavština ili pretežan dio zaostavštine.

b) Prethodne radnje

Članak 95

- (1) Kad je neka osoba umrlo ili proglašeno za umrlo, služba nadležna za poslove vođenja matičnih knjiga koja vrši upis smrti u matičnu knjigu umrlih, dužna je da u roku od 15 dana po izvršenom upisu dostavi sudu smrtovnicu za umrlog.
- (2) Ako služba iz stavka 1 ovog članka nije u mogućnosti da pribavi podatke za sastavljanje smrtovnice, dostaviće smrtovnicu samo s onim podacima s kojima raspolaže (u daljem tekstu: nepotpuna smrtovnica), navodeći razloge zbog kojih nije mogao sastaviti potpunu smrtovnicu, i ukazujući na podatke koji bi mogli poslužiti sudu na pronalaženje nasljednika i imovine umrlog.
- (3) Smrtovnica se sastavlja i u slučaju kad umrli nije ostavio imovinu.

Članak 96

Smrtovnica se sastavlja na temelju podataka dobijenih od srodnika umrlog, od osoba s kojima je umrli živio, kao i od drugih osoba koja mogu pružiti podatke koji se unose u smrtovnicu.

Članak 97

- (1) Ako je sudu dostavljena nepotpuna smrtovnica ili samo izvod iz matične knjige umrlih, sud će sam prema okolnostima upotpuniti ili sastaviti smrtovnicu ili će sastavljanje smrtovnice povjeriti službi nadležnoj za poslove vođenja matične knjige.
- (2) Sud može, kad je to cjelishodno, sam sastaviti smrtovnicu i van slučajeva iz stavka 1 ovog članka ako je izvodom iz matične knjige umrlih ili drugom javnom ispravom dokazana smrt neke osobe ili njegovo proglašenje umrlim.

Članak 98

- (1) U smrtovnicu se unose slijedeći podaci:
  - 1) ime i prezime umrlog i imena njegovih roditelja, zanimanje, datum rođenja i državljanstvo umrlog, a za umrla ženska osoba i njihovo djevojačko prezime,
  - 2) dan, mjesec i godina, mjesto a po mogućnosti i sat smrti,
  - 3) prebivalište, odnosno boravište koje je umrli imao,

- 4) ime i prezime, datum rođenja, zanimanje, prebivalište odnosno boravište bračnog druga umrlog i bračne, vanbračne i usvojene djece,
  - 5) ime i prezime, datum rođenja i prebivalište odnosno boravište ostalih srodnika koji bi mogli biti pozvani na nasljeđe na osnovu zakona, kao i osoba koja su pozvana na nasljeđe na osnovu testamenta,
  - 6) približna vrijednost nepokretne i pokretne imovine umrlog.
- (2) U smrtovnici, po mogućnosti, treba navesti još i:
- 1) mjesto gdje se nalazi imovina koju je umrli ostavio,
  - 2) da li ima imovine za čije držanje, čuvanje ili prijavljivanje postoje posebni propisi,
  - 3) da li ima gotovog novca, papira od vrijednosti, dragocjenosti, štednih knjižica ili kakvih drugih važnih isprava,
  - 4) da li je umrli ostavio dugove i koliko,
  - 5) da li je ostavio pismeni testament ili ugovor o doživotnom izdržavanju ili sporazum o ustupanju ili raspodjeli imovine za života i gdje se oni nalaze, a ako je umrli sačinio usmeni testament, onda još i ime i prezime, zanimanje i boravište svjedoka pred kojima je usmeni testament sačinjen.
- (3) U smrtovnici će se posebno naznačiti da li se očekuje rođenje djeteta umrlog i da li njegova djeca ili bračni drug imaju staratelja. Ako je prije ostavitelja umro njegov bračni drug ili koje njegovo dijete, ili koje drugo osoba koje bi moglo biti pozvana na nasljeđe, u smrtovnici će se naznačiti datum i mjesto njihove smrti.

Članak 99

- (1) Popis i procjena imovine umrlog vrši se po odluci suda kad se ne zna za nasljednike ili za njihovo boravište, kada su nasljednici osoba koja uslijed maloljetstva, duševne bolesti ili drugih okolnosti nisu sposobna da se same staraju o svojim poslovima, kada zaostavština treba da se preda Distriktu ili drugoj pravnoj osobnosti, kao i u drugim opravdanim slučajevima.
- (2) Sud će narediti da se izvrši popis i procjena i u slučaju kad to zahtijevaju nasljednici, legatari ili povjerioci umrlog.
- (3) Popis i procjena imovine izvršiće se i u slučaju ako to izričito traži jedan od nasljednika ili legatara prilikom sastavljanja smrtovnice.

Članak 100

- (1) Popis imovine će obuhvatiti cjelokupnu nepokretnu i pokretnu imovinu koja je bila u posjedu umrlog u vrijeme njegove smrti.

- (2) Popis će obuhvatiti i imovinu koja je pripadala umrlom, a nalazi se kod drugog osoba, sa naznačenjem kod koga se nalazi ta imovina i po kom temelju, kao i imovinu koju je držao umrli, a za koju se utvrdi da nije njegovo vlasništvo.
- (3) U popisu imovine zabilježiće se potraživanja i dugovi umrlog, a posebno neplaćeni porezi i doprinosi.

Članak 101

- (1) Pokretne stvari popisuju se po vrsti, rodu, broju, mjeri i težini ili pojedinačno.
- (2) Nekretnine se popisuju pojedinačno sa naznakom mjesta gdje se nalaze, vrste i opisa objekta, kulture zemljišta i zemljišno-knjižnim podacima, ukoliko su poznati.
- (3) Prilikom popisivanja imovine istovremeno će se naznačiti vrijednost pojedinih pokretnih i nepokretnih stvari koje ulaze u zaostavštinu.

Članak 102

- (1) Popis i procjenu imovine vrši nadležni tijelo Vlade Brčko Distrikta (u daljem tekstu : nadležni tijelo).
- (2) Popis i procjenu imovine može vršiti i djelatnik suda koga odredi sudac. Popis i procjena imovine vrše se u prisustvu dvije punoljetne osobe, a kada je to potrebno i uz sudjelovanje vještaka.
- (3) Popisu i procjeni imovine može prisustvovati svako zainteresovano osoba.

Članak 103

Nadležna služba koja je izvršila popis i procjenu imovine, dostaviće sudu podatke o izvršenom popisu i procjeni.

Članak 104

Kada se u zaostavštini pronađu predmeti za čije držanje, čuvanje ili prijavljivanje postoje posebni propisi, s njima će se poslije izvršenog popisa postupati po tim propisima.

Članak 105

- (1) U slučaju prigovora na izvršeni popis ili izvršenu procjenu imovine, sud može, ako to smatra za potrebno, odrediti da djelatnik suda ponovo izvrši popis ili procjenu imovine.
- (2) Ako popis imovine nije izvršen, sud može na temelju podataka zainteresiranih osoba sam utvrditi imovinu koja ulazi u zaostavštinu.

Članak 106

- (1) Ako se utvrdi da nijedan od prisutnih nasljednika nije sposoban da upravlja imovinom (zaostavkakštinom), a nema zakonskog zastupnika, ili ako su nasljednici nepoznati ili odsutni, ili kad druge okolnosti nalažu naročitu opreznost, nadležna služba predat će u hitnim slučajevima imovinu ili njen dio na čuvanje pouzdanom osobi, i o tome će odmah obavijestiti sud, koji može ovu mjeru izmijeniti ili ukinuti.
- (2) Gotov novac, papiri od vrijednosti, dragocjenosti, štedne knjižice i druge važne isprave, u takvom slučaju, predat će se na čuvanje sudu.

Članak 107

Kad je po ovom zakonu potrebno postaviti privremenog staratelja zaostavštine, postavljanje će izvršiti sud. Prije postavkkljanja privremenog staratelja, sud će, po mogućnosti, od osoba koje su pozvane na nasljeđe zatražiti mišljenje u pogledu osobanosti staratelja.

Članak 108

Mjere za osiguranje zaostavštine sud može odrediti u toku cijelog postupka za raspravljanje zaostavštine.

c) Postupak sa testamentom

Članak 109

- (1) Služba koja sastavlja smrtovnicu provjerit će da li je umrli ostavio pismeni testament, odnosno da li postoji isprava o usmenom testamentu.
- (2) Testament koji je umrli ostavio dostaviće se sudu zajedno sa smrtovnicom.

Članak 110

- (1) Kad sud utvrdi da je osoba koje je ostavilo testament umrlo ili da je proglašeno umrlim otvoriće njen testament bez povrede pečata, pročit će ga i o tome sastaviti zapisnik. Na ovaj način će se postupiti bez obzira da li je testament po zakonu punovažan i da li ima više testamenata.
- (2) Otvaranje i čitanje testamenta izvršiće se u prisustvu dvije punoljetne osobe koja mogu biti i osoba koja su pozvana na nasljeđe.
- (3) Proglašenju testamentu mogu prisustvovati nasljednici, legatari i druge zainteresovana osoba i tražiti prijepis testamentu.
- (4) Sud će otvoriti i pročitati testament iako je za raspravljanje zaostavštine nadležan sud van područja Distrikta ili inistrani tijelo.

Članak 111

- (1) Zapisnik o proglašenju pismenog testamenta treba da sadrži slijedeće podatke:
  - 1) koliko je testamenata nađeno, koji datum nose i gdje su nađeni,
  - 2) ko je testament predao sudu ili sastavljaču smrtovnice,
  - 3) da li je testament predat otvoren ili zatvoren i kakvim je pečatom bio zapečaćen,
  - 4) koji su svjedoci prisustvovali otvaranju i proglašenju testamenta.
- (2) Ako je prilikom otvaranja testamenta primjećeno da je pečat povrijeđen ili da je u testamentu nešto brisano, precrtano i ispravljeno ili ako se što drugo nađe sumnjivo, to se mora navesti u zapisniku.
- (3) Zapisnik potpisuje sudac, zapisničar i svjedoci.
- (4) Na proglašeni testament sud će staviti potvrdu o njegovom proglašenju sa naznakom datuma proglašenja, kao i broj i datum ostalih pronađenih testamenata.

Članak 112

- (1) Ako je umrli sačinio usmeni testament i ako o tome postoji isprava koju su svjedoci svojeručno potpisali, sud će sadržinu ove isprave proglasiti po odredbama koje važe za proglašenje pismenog testamenta.
- (2) Ako takve isprave nema, svjedoci pred kojim je usmeni testament izjavljen saslušaće se pojedinačno o sadržini testamenta, a naročito o okolnostima od kojih ovisi njegova punovažnost, pa će se zapisnik o saslušanju ovih svjedoka proglasiti po odredbama koje važe za proglašenje pismenog testamenta.
- (3) Ako učesniknik zahtjeva da se svjedoci usmenog testamenta saslušaju pod zakletvom ili ako sud nađe da je takvo saslušanje potrebno, odredit će ročište za saslušanje ovih svjedoka na koje će pozvati predlagače, a ostala zainteresovana osoba samo ako se time ne bi odugovlačio postupak.

Članak 113

- (1) Ako je pismeni testament nestao ili je uništen nezavisno od ostavilačeve volje, a među zainteresovanim osobama nema spora o postojanju tog testamenta, o obliku u kome je sastavakakljen, o načinu nestanka ili uništenja, kao ni o sadržini testamenta, sud će o tome saslušati sve zainteresovanog osoba i po njihovim prijedlozima izvesti potrebne dokaze, pa će taj zapisnik proglasiti po odredbama koje važe za proglašenje pismenog testamenta.
- (2) Ako bi zaostavština, kad ne bi bilo testamenta, postala vlasništvo Distrikta, sporazum zainteresovanih osoba o ranijem postojanju testamenta, o njegovom obliku i sadržini važi samo uz suglasnost osoba ovlaštenog za zastupanje interesa Distrikta.

- (3) Ako među zainteresovanim osobama ima onih koji nisu sposobni da se sami staraju o svojim poslovima, sporazumi iz ove odredbe važe samo uz suglasnost tijela starateljstva.

Članak 114

- (1) Zapisnik o proglašenju testamenta sa izvornim pisanim testamentom, odnosno ispravom o usmenom testamentu, kao i zapisnik o saslušanju svjedoka usmenog testamenta, dostaviće se sudu.
- (2) Izvorni pismeni testament, isprava o usmenom testamentu, zapisnik o saslušanju svjedoka usmenog testamenta, kao i zapisnik o sadržini nestalog ili uništenog pismenog testamenta, čuvaće se u sudu odvojeno od drugih spisa, a njihov ovjereni prijepis priložiće se spisima.

d) Postupak ostavinskog suda po prijemu smrtovnice

Članak 115

- (1) Po prijemu smrtovnice Osnovni sud će ispitati da li je nadležan za raspravljanje zaostavštine, pa ako ustanovi da nije nadležan dostaviće spise predmeta nadležnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine ili Republike Srpske (u daljem tekstu: Entiteti).
- (2) Ako sud ustanovi da je za raspravljanje zaostavštine nadležan inostrano tijelo, rješenjem će se proglasiti nenadležnim.

Članak 116

Ako je ostavakljač postavio izvršitelja testamenta, sud će to saopštiti izvršiocu testamentu i pozvati ga da u određenom roku izjavi da li se prima te dužnosti.

Članak 117

- (1) Ako se očekuje rođenje djeteta koje bi bilo pozvano na nasljeđe, sud će o tome obavijestiti tijelo starateljstva.
- (2) Ako tijelo starateljstva drugačije ne odredi, o pravima još nerođenog djeteta staraće se jedan od njegovih roditelja.

Članak 118

- (1) Ako prema podacima iz smrtovnice umrli nije ostavio imovinu ili je ostavio samo pokretnu imovinu, a nijedno od osoba pozvanih na nasljeđe ne traži da se sprovede rasprava, sud će rješenjem odlučiti da se ne raspravlja zaostavština.
- (2) Kad sud odluči da se ne raspravlja zaostavština, obavijestiće o tome tijelo starateljstva ako među nasljednicima ima osoba koja nisu sposobna da se staraju o svojim poslovima, a nemaju roditelje.

- (3) Ako je sud odlučio da se ne raspravlja zaostavština zbog razloga iz stavka 2. ovog članka, osoba pozvana na nasljeđe mogu ostvariti prava koja im pripadaju kao nasljednicima.

Članak 119

Kad se po zakonu može tražiti izdvajanje zaostavštine od imovine nasljednika, sud će na prijedlog ovlaštenih osoba narediti to izdvajanje primjenjujući pritom shodno odredbe ovog zakona o privremenim mjerama za osiguranje zaostavštine.

e) Raspravljanje zaostavštine

Članak 120

- (1) Za raspravljanje zaostavštine sud će odrediti ročište.
- (2) U pozivu na ročište sud će zainteresovana osoba obavijestiti o pokretanju postupka i o postojanju testamenta, ako postoji, i pozvati da odmah dostavkake sudu pismeni testament, odnosno ispravu o usmenom testamentu, ako se kod njih nalazi ili da naznače svjedoke usmenog testamenta.
- (3) Sud će u pozivu upozoriti zainteresovana osoba da mogu do završetka postupka dati sudu izjavu da li se primaju nasljeđa, ili se nasljeđa odriču, a ako na ročište ne dođu ili ne daju izjavu, upozoriće se da će sud o njihovom pravu odlučiti prema podacima kojima raspolaže.
- (4) O pokretanju postupka za raspravljanje zaostavštine, ako je umrli ostavio testament, sud će obavijestiti i na ročište pozvati i ona osoba koja bi mogle po zakonu polagati pravo na nasljeđe.
- (5) Ako je umrli postavio izvršitelja testamenta sud će i njega obavijestiti o pokretanju postupka.

Članak 121

- (1) Ako se ne zna da li umrli ima nasljednika, sud će oglasom pozvati osoba koja polažu pravo na nasljeđe da se prijave sudu u roku od jedne godine od dana objavljivanja oglasa u službenim glasnicima Bosne i Hercegovine i Distrikta.
- (2) Oglas će se objaviti i na oglasnoj tabli suda, a po potrebi i na drugi prigodan način.
- (3) Po odredbama stavka 1 i 2 ovog članka sud će postupiti i ako je nasljedniku postavljen privremeni staralac zbog toga što je boravište nasljednika nepoznato, a nasljednik nema punomoćnika ili zbog toga što se nasljednik ili njegov zakonski zastupnik, koji nemaju punomoćnika, nalaze u inozemstvu, a dostavljanje se nije moglo izvršiti prema odredbama Zakona o parničnom postupku.
- (4) Po isteku roka iz stavka 1 ovog članka sud će raspraviti zaostavštinu na temelju izjave postavljenog staratelja i podataka kojima sud raspolaže.

Članak 122

- (1) U postupku za raspravljanje zaostavštine sud će raspraviti sva pitanja koja se odnose na zaostavštinu, a naročito o pravu na nasljeđe, o veličini nasljednog dijela i pravu na legat.
- (2) O pravima iz stavka 1 ovog članka, sud po pravilu, odlučuje nakon što od zainteresovanih osoba uzme potrebne izjave.
- (3) O pravima osoba koja nisu došla na ročište, a uredno su pozvane, sud će raspraviti prema podacima sa kojima raspolaže, uzimajući u obzir njihove pismene izjave koje sud primi do donošenja rješenja.
- (4) Prilikom raspravljanja zaostavštine zainteresovana osoba mogu davati izjave bez prisustva drugih zainteresovanih osoba i nije potrebno da se u svakom slučaju tim osobama daje prilika da se izjasne o izjavama drugih zainteresovanih osoba.
- (5) Ako sud posumnja da je osoba koje po zakonu polaže pravo na nasljeđe jedini ili najbliži srodnik umrlog, može saslušati i osoba za koja smatra da bi mogle imati jednako ili jače pravo na nasljeđe, a može ta osoba pozvati i oglasom po odredbama članka 121 ovog zakona.

Članak 123

- (1) Ako se nasljednik primio nasljeđa ili se odrekao nasljeđa, izjavu o tome mora potpisati nasljednik ili njegov zastupnik.
- (2) Potpis na izjavi o primanju nasljeđa ili o odricanju od nasljeđa koja je podnesena sudu, kao i potpis na punomoći moraju biti ovjereni.
- (3) U izjavi treba navesti da li se nasljednik prima, odnosno odriče dijela koji mu pripada na temelju zakona ili na temelju testamenta, ili se izjava odnosi na nužni dio.
- (4) Izjavu o odricanju od nasljeđa nasljednik može dati i pred svakim drugim nadležnim sudom u Bosni i Hercegovini. Ovu izjavu sa istim pravnim dejstvom nasljednik može dati i pred konzularnim predstavnikom ili diplomatskim predstavnikom Bosne i Hercegovine koji vrši konzularne poslove.
- (5) Prilikom davanja izjave o odricanju od nasljeđa, sud će nasljednika upozoriti da se može odreći od nasljeđa samo u svoje ime ili u ime svojih potomaka.

Članak 124

- (1) Sud će prekinuti raspravljanje zaostavštine i uputiti učesnike da pokrenu parnicu pred sudom ili postupak pred tijelom uprave, ako su među učesnicima sporne činjenice od kojih zavisi neko njihovo pravo.
- (2) Sud će postupiti u smislu stavka 1 ovog članka naročito ako su sporne:
  - 1) činjenice od kojih zavisi pravo na nasljeđe, a naročito pravosnažnost ili sadržine testamenta ili odnos nasljednika i ostavitelja na temelju koga se po zakonu nasljeđuje,

- 2) činjenice od kojih ovisi osnovanost zahtjeva nadživljenog bračnog druga i potomaka ostavitelja, koji su živjeli sa ostaviteljem u istom domaćinstvu, da im se iz zaostavštine izdvoje predmeti domaćinstva, koji služe za zadovoljenje svakodnevnih potreba,
  - 3) činjenice od kojih zavisi veličina nasljednog dijela, a naročito uračunavanje u nasljedni dio,
  - 4) činjenice od kojih zavisi osnovanost isključenja nužnih nasljednika ili osnovanost razloga za nepodobnost,
  - 5) činjenice o tome da li se neka osoba odreklo nasljeđa.
- (3) Ako ne postoji spor o činjenicama iz stavka 2 ovog članka, već se sudionici spore o primjeni prava, ostavinski sud će raspraviti pravna pitanja u postupku za raspravljanje zaostavštine.

Članak 125

Ako među učesnicima postoji spor o pravu na legat ili o drugom pravu iz zaostavštine, sud će uputiti učesnike da pokrenu parnicu ili postupak pred tijelom uprave, ali neće prekidati raspravljanje zaostavštine.

Članak 126

Ako se nasljednici spore, bilo o činjenicama, bilo o primjeni prava, sud će prekinuti raspravljanje zaostavštine i uputiti učesnike da pokrenu parnicu pred sudom ili postupak pred tijelom uprave u slijedećim slučajevima:

- 1) ako između nasljednika postoji spor o tome da li neka imovina ulazi u zaostavštinu,
- 2) ako između nasljednika postoji spor povodom zahtjeva potomaka ili usvojenika ostavitelja koji su s njim živjeli u zajednici da im se iz zaostavštine izdvoji dio koji odgovara njihovom doprinosu u povećanju vrijednosti ostaviteljeve imovine.

Članak 127

- (1) Sud će uputiti na parnicu pred sudom odnosno na postupak pred tijelom uprave onog učesnika čije pravo smatra manje vjerovatnim.
- (2) Ako sud prekine postupak, odrediće rok u kojem treba pokrenuti parnicu pred sudom, odnosno postupak pred tijelom uprave.
- (3) Ako učesnik u određenom roku postupi po rješenju suda, prekid postupka trajaće dok parnica pred sudom odnosno postupak pred tijelom uprave ne bude pravosnažno završen.
- (4) Ako učesnik u određenom roku ne postupi po rješenju suda, nastavit će se raspravljanje zaostavštine i ako učesnik do završetka tog postupka ne podnese dokaz da je pokrenuo parnicu pred sudom, odnosno postupak pred tijelom uprave, dovršiće se raspravljanje zaostavštine bez obzira na zahtjeve u pogledu kojih je učesnik upućen na parnicu pred sudom odnosno na postupak pred tijelom uprave.

- (5) Kad je ostavinski sud raspravio zaostavštinu po stavkaku 4 ovog članka, kao i kad je raspravio zaostavštinu, a trebalo je da učesnike uputi na parnicu, pravomoćnost odluke ostavinskog suda ne sprečava da se o odnosnom zahtjevu pokrene parnica.

f) Rješenje o nasljeđivanju i legatu

Članak 128

- (1) Kad sud utvrdi kojim osobama pripada pravo na nasljeđe proglasiće ta osoba za nasljednike rješenjem o nasljeđivanju.
- (2) Rješenje o nasljeđivanju sadrži:
- 1) ime i prezime umrlog i ime njegovog roditelja, zanimanje, datum rođenja i državljanstvo umrlog, a za umrle ženskog osoba i njihovo djevojačko prezime,
  - 2) označenje nekretnine sa podacima iz zemljišnih knjiga i katastra, kao i označenje pokretnih stvari sa pozivom na popis,
  - 3) ime i prezime, zanimanje i prebivalište nasljednika prema ostaviocu, da li nasljeđuje kao zakonski ili testamentarni nasljednik, a ako ima više nasljednika i dio u kome sudjeluje u nasljeđu,
  - 4) da li je i koliko pravo nasljednika odloženo zbog neprispjelog vremena ili je ograničeno na izvjesno vrijeme ili je odloženo zbog neispunjenog uslova ili je zavisno od raskidnog uslova odnosno naloga koji se treba smatrati kao uslov raskida ili je ograničeno pravo uživanja i u čiju korist,
  - 5) ime i prezime, zanimanje i prebivalište osoba kojima je pripao legat, plodouživanje ili koje drugo pravo iz zaostavštine sa tačnim naznačenjem tog prava.
- (3) Ako u postupku za raspravljanje zaostavštine svi nasljednici sporazumno predlože diobu i način diobe, sud će ovaj sporazum unijeti u rješenje o nasljeđivanju.

Članak 129

- (1) Rješenje o nasljeđivanju dostaviće se svim nasljednicima i legatarima, kao i osobama koja su u toku postupka istakla zahtjev za nasljeđe.
- (2) Pravosnažno rješenje o nasljeđivanju dostaviće se službi nadležnoj za vođenje zemljišno-knjižne evidencije.

Članak 130

Kad budu podneseni dokazi o izvršenju i osiguranju obaveza koje su nasljedniku naložene testamentom u korist osoba koje nije sposobno da se samo stara o svojim poslovima ili za postizanje neke opštekorisne svrhe, sud će narediti da se u zemljišnu knjigu ili drugu odgovarajuću evidenciju izvrše potrebni upisi, kao i da se ovlaštenim osobama predaju pokretne stvari koje se nalaze na čuvanju kod suda.

Članak 131

Kad je pravo nasljednika ili legatara odloženo zbog neprispjelog vremena ili je ograničeno na izvjesno vrijeme ili je odloženo zbog neispunjenog uslova ili je zavisno od raskidnog uslova odnosno naloga koji se treba smatrati kao raskidni uslov, sud će po prijedlogu zainteresovanih osoba odrediti privremene mjere za osiguranje odnosnog dijela zaostavštine po odredbama zakona kojim je uređen izvršni postupak, ukoliko testamentom nije drugačije određeno.

Članak 132

Ako nasljednici ne osporavaju legat, sud može i prije donošenja rješenja o nasljeđivanju, na zahtjev legatara donijeti posebno rješenje o legatu. U tom slučaju shodno će se primjenjivati odredbe ovog zakona o dostavljanju pravosnažnog rješenja o nasljeđivanju nadležnom tijelu uprave, odnosno službi koja vodi zemljišne knjige i druge odgovarajuće evidencije i o predaji pokretnih stvari koje se nalaze na čuvanju kod suda.

Članak 133

Kad sud utvrdi da nema nasljednika ili kad se ne zna da li ima nasljednika, a u roku propisanom ovim zakonom ne javi se niko ko polaže pravo na nasljeđe, sud će donijeti rješenje da se zaostavština preda Distriktu.

Članak 134

Pravosnažno rješenje o nasljeđivanju ili legatu vezuje učesnike koji su sudjelovali u postupku raspravljanja zaostavštine, ukoliko im nije priznato pravo da svoj zahtjev ostvaruju u parnici.

g) Nasljedno-pravni zahtjevi poslije pravosnažnosti rješenja o nasljeđivanju

Članak 135

- (1) Ako se po pravosnažnosti rješenja o nasljeđivanju pronađe imovina za koju se u vrijeme donošenja rješenja nije znalo da pripada zaostavštini, sud neće ponovo raspravljati zaostavštinu, već će ovu imovinu novim rješenjem raspodijeliti na temelju ranije donesenog rješenja o nasljeđivanju (dopunsko rješenje).
- (2) Ako ranije nije raspravljana zaostavština, sud će raspraviti zaostavštinu samo ako se pronađena imovina sastoji iz nekretnina.
- (3) Ako se pronađena imovina sastoji od pokretne imovine, sud će raspraviti zaostavštinu samo na zahtjev zainteresovanih osoba.
- (4) Prije raspravljanja naknadno pronađene imovine, sud će pozvati nasljednike koji su se odrekli od nasljeđa da se u određenom roku izjasne da li ostaju kod odricanja ili traže da im se prizna pravo na nasljeđe na naknadno pronađenoj imovini.
- (5) Rješenje kojim je raspodijeljena naknadno pronađena imovina, sud će dostaviti i nasljednicima koji su se odrekli nasljeđa.

Članak 136

- (1) Ako se po pravosnažnosti rješenja o nasljeđivanju pronađe testament, sud će ga proglasiti i zadržati njegov prijepis ili ga u slučaju mjesne nenadležnosti za odlučivanje o zaostavštini dostaviti nadležnom ostavinskom sudu u Entitetu.
- (2) U slučaju iz stavka 1 ovog članka, sud neće ponovo raspravljati zaostavštinu već će obavijestiti zainteresovana osoba o proglašenju testamenta i upozoriti ih da mogu svoja prava na temelju testamenta ostvariti u parničnom postupku.

Članak 137

Ako po pravosnažnosti rješenja o nasljeđivanju ili rješenja o legatu neka osoba koje nije učestvovala u postupku za raspravljanje zaostavštine polaže pravo na zaostavštinu kao nasljednik, ostavinski sud neće ponovo raspravljati zaostavštinu već će te osobe uputiti da može svoje pravo ostvariti u parničnom postupku.

Članak 138

Kad je raspravljanje zaostavštine završeno pravosnažnim rješenjem o nasljeđivanju ili rješenjem o legatu, a postoje uslovi za ponavljanje postupka, po pravilima parničnog postupka, neće se ponoviti postupak za raspravljanje zaostavštine, već će učesnici svoja prava moći ostvariti u parničnom postupku.

h) Postupak kad je za raspravljanje zaostavštine nadležan inostrano tijelo

Članak 139

- (1) Kad je za raspravljanje zaostavštine nadležan inostrano tijelo, sud će po prijemu smrtnice izdati oglas kojim će pozvati sva osoba u zemlji koje imaju zahtjeve prema zaostavštini kao nasljednici, legatari ili povjerioci, da u oglasnom roku, koji ne može biti kraći od 30 dana ni duži od šest mjeseci i koji teče od dana objavljivanja oglasa u službenim glasnicima Bosne i Hercegovine i Distrikta, prijave svoje zahtjeve, jer će se u protivnom slučaju pokretna imovina iz zaostavštine predati nadležnom tijelo inostrane države ili osobu koje taj tijelo ovlasti za prijem te imovine.
- (2) Oglas će se, pored objavljivanja u službenim glasnicima, objaviti i na oglasnoj tabli suda, a po potrebi i na drugi prigodan način. Jedan primjerak oglasa dostaviće se najbližem diplomatskom ili konzularnom predstavkniku odnosne strane države u Bosni i Hercegovini.
- (3) Sud neće izdati oglas ako se radi o maloj vrijednosti zaostavštine.
- (4) Ako se ne izda oglas iz stavka 3 ovog članka, zaostavština se ne smije predati prije nego što proteknu tri mjeseca od dana smrti stranog državljanina.

Članak 140

- (1) Ako koji od nasljednika ili legatara prijavi svoj zahtjev, sud će zadržati zaostavštinu odnosno njen dio koji je potreban za pokriće tog zahtjeva sve dok tijelo vlasti inostrane države ne donese pravosnažnu odluku o tom zahtjevu.

- (2) Sud će u pogledu prijavljenog zahtjeva izvršiti ovu odluku iz zadržane zaostavštine ili iz njenog dijela, a ostatak će predati tijelo inostrane države.
- (3) Ako koji povjerilac prijavi svoje potraživanje, sud će zadržati zaostavštinu ili njen dio koji je potreban za pokriće tog potraživanja sve dok to potraživanje ne bude podmireno ili osigurano.

Članak 141

- (1) Ako je za raspravljanje zaostavštine inostranog državljanina u pogledu njegove pokretne imovine nadležan inostrano tijelo, Osnovni sud će ako svi nasljednici koji se nalaze u Distriktu predlože da raspravu sprovede taj sud, pozvati sve nasljednike i legatere u inozemstvu da u roku od tri mjeseci od dana dostavakljanja poziva istaknu prigovor nenadležnosti suda, jer će postupak raspravljanja zaostavštine sprovesti Osnovni sud.
- (2) Poznati nasljednici kojima se ne zna boravište pozvaće se oglasom.
- (3) Oglas će se objaviti u službenim glasnicima Bosne i Hercegovine i Distrikta i na oglasnoj tabli suda, a po potrebi i na drugi pogodan način. Primjerak oglasa dostaviće se najbližem diplomatskom ili konzularnom predstavkankniku odnosno inostrane države u Bosni i Hercegovini.
- (4) Ako nijedan od nasljednika ili legatara iz inostranstva nije istakao prigovor nenadležnosti suda u roku iz stavka 1 ovog članka, Osnovni sud će po isteku tog roka raspraviti zaostavštinu.

2. Određivanje naknade za eksproprirane nekretnine

Članak 142

U postupku određivanja naknade za ekspropriranu nekretninu Osnovni sud određuje visinu naknade za ekspropriranu nekretninu kad korisnik eksproprijacije i raniji vlasnik pred nadležnim tijelom Vlade Distrikta (u daljem tekstu: nadležni tijelo) nisu postigli sporazum o naknadi za ekspropriranu nekretninu.

Članak 143

- (1) Ako učesnici ne postignu sporazum o naknadi za ekspropriranu nekretninu u roku od dva mjeseca od dana pravosnažnosti rješenja o eksproprijaciji, nadležni tijelo Distrikta dostaviće pravosnažno rješenje o eksproprijaciji sa svim spisima i dokazima o isplati vlasniku ponuđenog iznosa naknade ili o polaganju istog u depozit suda na čijem se području nalazi eksproprirana nekretnina, radi određivanja naknade.
- (2) Tijelo iz stavka 1 ovog članka može i prije isteka roka od dva mjeseca dostaviti rješenje o eksproprijaciji sa spisima sudu, ako učesnik iz izjava utvrdi da se ne može postići sporazum o naknadi.
- (3) Ako nadležni tijelo ne postupi po odredbama stavka 1 ovog članka, učesnici se mogu neposredno obratiti sudu sa zahtjevom za određivanje naknade.

Članak 144

Postupak određivanja naknade sud vodi po službenoj dužnosti i dužan je završiti ga što prije a najkasnije u roku od 30 dana od dana pokretanja postupka pred sudom.

Članak 145

Sud će odrediti ročište na kojem će omogućiti učesnicima da se izjasne o obliku i obimu, odnosno visini naknade, kao i o dokazima o vrijednosti nekretnina, a po potrebi odrediće i vještačenje i izvesti i druge dokaze.

Članak 146

Troškove postupka određivanja naknade za ekspropirane nekretnine snosi korisnik eksproprijacije, osim troškova koji su izazvani neopravdanim postupcima ranijeg vlasnika.

Članak 147

- (1) Ako učesnici zaključe sporazum da se naknada za ekspropiriranu zgradu ili stan odredi u obliku davanja druge zgrade ili stana, sporazumom će se odrediti i rok za izvršenje uzajamnih obveza. Ako taj rok učesnici ne odrede, sud će rješenjem o naknadi odrediti rok o iseljenju iz ekspropirane zgrade, odnosno stana kao posebnog dijela zgrade, prema zakonu kojim je uređena eksproprijacija.
- (2) Odredba stavka 1 ovog članka shodno se primjenjuje i na zemljodjelatnika kad mu je po sporazumu s korisnikom eksproprijacije ili na njegov zahtjev, naknada za ekspropirano poljoprivredno zemljište određena davanjem u vlasništvo druge nepokretnosti.

Članak 148

- (1) Nakon što utvrdi bitne činjenice, sud donosi rješenje kojim određuje oblik i obim, odnosno visinu naknade za ekspropiriranu nekretninu.
- (2) Ako učesnici zaključe sporazum o obliku i obimu, odnosno visini naknade, sud će svoje rješenje temeljiti na njihovom sporazumu, ukoliko nađe da sporazum nije u suprotnosti sa propisima kojima su uređeni vlasnički odnosi na nekretninama.

Članak 149

Odredbe o postupku određivanja naknade za ekspropiriranu nekretninu shodno se primjenjuju i u drugim slučajevima kada se ranijem vlasniku po zakonu priznaje pravo na naknadu za nekretninu na kojoj je izgubio pravo vlasništva ili drugo stvarno pravo.

3. Upravljanje i korištenje zajedničke imovine

Članak 150

U postupku za upravljanje i korištenje zajedničke imovine Osnovni sud uređuje način upravljanja i korištenja zajedničkim stvarima suvlasnika, sukorisnika i drugih suposjednika iste stvari.

Članak 151

- (1) Postupak za upravljanje i korištenje zajedničkim stvarima pokreće se na prijedlog osoba koje smatra da je povrijeđeno njegovo pravo upravljanja ili korištenja zajedničke stvari.
- (2) Prijedlog sadrži podatke o zainteresovanim osobama i o stvari koja je predmet postupka, kao i razloge zbog kojih se postupak pokreće.
- (3) Osnovni sud odlučuje o prijedlogu, ukoliko se imovina nalazi na području Distrikta.

Članak 152

- (1) Po prijemu prijedloga sud će zakazati ročište na koje će pozvati sva zainteresovana osoba, ukazaće im na mogućnost sporazuma i pomoći im da sporazumno urede način upravljanja, odnosno, korištenja zajedničke stvari.
- (2) Sporazum zainteresovanih osoba sud će, nakon što im predoči prirodu i pravno djelovanje sudske nagodbe, unijeti u zapisnik kao sudsku nagodbu.

Članak 153

- (1) Ako se zainteresovana osoba ne sporazumiju, sud će provesti potrebne dokaze i na temelju rezultata cjelokupnog postupka donijeti rješenje kojim će urediti način upravljanja ili korištenja zajedničkom stvari po odgovarajućim propisima o materijalnom pravu, vodeći računa o njihovim posebnim i zajedničkim interesima.
- (2) Kad se prijedlogom traži uređenje korištenja zajedničkog stana ili poslovnih prostorija, sud će naročito urediti koje će prostorije zainteresovana osoba koristiti posebno, a koje zajednički, način korištenja zajedničkih prostorija, kao i na koji način će se snositi troškovi korištenja prostorija.

Članak 154

- (1) Kad je među zainteresovanim osobama sporno pravo na stvar koja je predmet postupka ili je sporan obim prava, sud će uputiti predlagača da u roku od 15 dana pokrene parnicu ili postupak pred upravnim tijelom radi rješavanja spornog prava, odnosno pravnog odnosa, a vanparnični postupak će prekinuti.
- (2) Ako predlagač ne pokrene postupak u roku iz stavka 1 ovog članka, smatraće se da je prijedlog povučen.
- (3) Sud može, do donošenja odluke nadležnog tijela, privremeno urediti odnose zainteresovanih osoba u pogledu upravljanja i korištenja zajedničkom stvari kad to okolnosti slučaja zahtijevaju, a naročito da bi se spriječila šteta, samovlašće ili očita nepravda za pojedina zainteresovana osoba.
- (4) Odredbe iz stavka 3 ovog članka primjeniče se i kad su zainteresovana osoba su posjednici stvari koji ne raspolažu dokazima o zakonitom osnovu sticanja posjeda.

Članak 155

Zainteresovana osoba mogu u parnici ili drugom postupku ostvarivati svoja prava u odnosu na stvar o čijem je upravljanju i korištenju pravosnažno odlučeno u postupku upravljanja i korištenja zajedničkim stvarima.

Članak 156

- (1) Odredbe ovog zakona o upravljanju i korištenju zajedničkih stvari primjenjuju se i na vlasnike i posjednike posebnih dijelova zgrada u pogledu upravljanja i korištenja zajedničkih dijelova zgrade koji služe zgradi kao cjelini ili samo nekim posebnim dijelovima zgrade, u kom slučaju se zainteresovanim osobama smatraju samo vlasnici tih dijelova zgrade, ako se uređivanjem njihovih uzajamnih odnosa ne dira u prava vlasnika drugih dijelova zgrade.
- (2) Odnosi između vlasnika posebnih dijelova zgrade uređuju se i skladu sa propisima o pravima na posebnim dijelovima zgrade.

4. Dioba stvari i nekretnina u zajedničkom suvlasništvu

Članak 157

U postupku diobe stvari i nekretnina u zajedničkom suvlasništvu sud odlučuje o diobi i načinu diobe tih stvari i nekretnina.

Članak 158

- (1) Postupak diobe stvari i nekretnina u zajedničkom suvlasništvu može prijedlogom pokrenuti suvlasnik. Prijedlog mora obuhvatiti sve suvlasnike.
- (2) Prijedlog sadrži podatke o predmetu diobe, veličini dijela i o drugim stvarnim pravima svakog suvlasnika. Za nekretnine se moraju navesti zemljišno-knjižni ili katastarski podaci i priložiti odgovarajući pismeni dokazi o pravu vlasništva, pravu služnosti i drugim stvarnim pravima, kao i o posjedu nekretninama.
- (3) Prijedlog se podnosi Osnovnom sudu ukoliko se na njegovom području nalazi stvar ili nekretnina.

Članak 159

- (1) Ako sud, postupajući po prijedlogu, utvrdi da je među suvlasnicima sporno pravo na stvarima koja je predmet diobe ili pravo na imovini, da je sporna veličina dijela u stvarima, odnosno imovini u suvlasništvu ili je sporno koja imovina, odnosno prava ulaze u nekretninu u zajedničkom vlasništvu, prekinuće postupak i uputiti predlagača da u roku od 15 dana pokrene parnicu.
- (2) Ako predlagač u roku iz stavka 1 ovog članka ne pokrene parnicu, smatraće se da je prijedlog povučen.

Članak 160

Sud će po prijemu prijedloga zakazati ročište na koje će pozvati sve suvlasnike i osoba koja po predmetu diobe imaju neko stvarno pravo.

Članak 161

Ako suvlasnici ili osoba koja po predmetu diobe imaju neko stvarno pravo, u toku postupka postignu nagodbu o uslovima i načinu diobe, sud će nagodbu unijeti u zapisnik kao sudsku nagodbu.

Članak 162

- (1) Ako osoba iz članka 161 ovog zakona ne postignu nagodbu o uslovima i načinu diobe, sud će ih saslušati, provesti potrebne dokaze, a kad je to nužno i vještačenje, pa će na temelju rezultata cjelokupnog postupka, u skladu sa odgovarajućim propisima materijalnog prava donijeti rješenje o diobi stvari ili nekretnina u suvlasništvu, vodeći računa da zadovolji opravdane zahtjeve i interese suvlasnika i osoba koja po predmetu diobe imaju neko stvarno pravo.
- (2) Pri odlučivanju kome treba da pripadne određena stvar sud će naročito imati u vidu posebne potrebe pojedinih suvlasnika zbog kojih ta stvar treba da pripadne tom suvlasniku.
- (3) Ako se dioba stvari ima izvršiti njenom prodajom, prodaja će se dozvoliti i izvršiti po odredbama Zakona o izvršnom postupku.

Članak 163

- (1) Rješenje o diobi sadrži: predmet, uvjete i način diobe, podatke o fizičkim dijelovima stvari i pravima koja su pripadala pojedinom suvlasniku, kao i prava i obveze suvlasnika utvrđene diobom.
- (2) Rješenjem o diobi sud će odlučiti i o načinu ostvarivanja služnosti i drugih stvarnih prava na dijelovima stvari koja je fizički podijeljena između suvlasnika.

5. Uređenje međa

Članak 164

U postupku uređenja međa Osnovni sud uređuje među između susjednih nepokretnosti na području Distrikta kad su međašnji znaci uništeni, oštećeni ili pomjereni.

Članak 165

- (1) Prijedlog za uređenje međe između susjednih zemljišnih parcela može podnijeti svaki od vlasnika odnosno posjednika tih parcela, a kada je to zakonom određeno i ovlašteni tijelo.

- (2) Prijedlog sadrži podatke o vlasnicima odnosno posjednicima susjednih parcela, zemljišnim parcelama između kojih se međa uređuje, sa oznakama tih parcela iz zemljišnih i katastarskih knjiga, razloge zbog kojih se postupak pokreće, kao i vrijednost sporne međašnje površine.

Članak 166

- (1) Po prijemu prijedloga sud može zakazati ročište u sudu na koje će pozvati sudionike radi pokušaja sporazumnog uređenja međe.
- (2) Ako sudionici ne postignu sporazum, sud će zakazati ročište na spornom mjestu na koje će, pored sudionika pozvati vještaka geodetske, odnosno druge odgovarajuće struke, a po potrebi i predložene svjedoke.
- (3) Uz poziv za ročište sudionici se pozivaju da podnesu sve isprave, skice i druge dokaze od značaja za uređenje međe. U pozivu će se sudionici upozoriti na posljedice nedolaska na ročište.

Članak 167

Ako predlagač ne dođe na ročište, a bio je uredno pozvan, smatraće se da je prijedlog povučen, izuzev u slučaju kada održavanje ročišta predloži protivnik predlagača.

Članak 168

- (1) Ako među sudionicima postoji spor o međašnjoj površini čija vrijednost ne prelazi vrijednost spora male vrijednosti u parničnom postupku, sud će utvrditi među na temelju jačeg prava, a ako to nije moguće onda na temelju poslednjeg mirnog posjeda. Ukoliko se spor ne može riješiti ni na ovaj način, sud će spornu međašnju površinu podijeliti po pravičnosti.
- (2) Ako sudionici predhodno o tome postignu sporazum sud može među urediti i na temelju važećih katastarskih planova.
- (3) Sud može urediti među po jačem pravu bez obzira na vrijednost međašnje površine, ako sudionici o tome predhodno postignu sporazum.

Članak 169

Ako među sudionicima postoji spor o međašnjoj površini čija vrijednost prelazi vrijednost spora male vrijednosti u parničnom postupku, a ne postignu sporazum u smislu stavka 3 članka 168 ovog zakona, sud će predlagača uputiti na parnicu i a vanparnični postupak obustaviti.

Članak 170

- (1) Na ročištu za uređenje međe sud će na spornom mjestu utvrditi među između zemljišnjih parcela sudionika i obilježiti je trajnim i vidnim međašnjim znacima.
- (2) O radnjama poduzetim na ročištu za uređenje međe sastavlja se zapisnik u koji se unosi naročito: opis zatečenog stanja i sadržaj izjava sudionika, vještaka i svjedoka. Uz zapisnik se prilažu: skica zatečenog stanja i skica stanja uspostavljenog uređenjem međe.

Članak 171

U rješenju o uređenju međe sud opisuje među između zemljišnih parcela sudionika, pozivajući se na skicu uspostavljenog stanja koja je sastavni dio rješenja.

Članak 172

Sud neće uređivati među na građavinskom zemljištu na kome ne postoji pravo vlasništva, osim u slučaju kad nije izvršena parcelizacija zemljišta po odredbama zakona kojim je regulirano prostorno uređenje.

V - UREĐENJE DRUGIH VANPARNIČNIH STVARI

1. Sastavljanje i ovjeravanje sadržine isprava

Članak 173

- (1) U postupku za sastavljanje ili ovjeravanje sadržine isprave sud sastavlja i ovjerava ispravu kad je za nastanak prava ili punovažnog pravnog posla potrebno postojanje javne isprave.
- (2) Sukladno odredbi stavka 1 ovog članka sastavlja se i sudski testament.

Članak 174

- (1) Isprava se sastavlja u sudu, a van suda, kad sudionik nije u mogućnosti da dođe u sud ili kad za to postoje drugi opravdani razlozi.
- (2) Ispravu sastavlja ili ovjerava sudac. Prije sastavljanja isprave, sudac utvrđuje identitet predlagatelja. Kad sudac ne poznaje predlagača osobno, njegov identitet utvrđuje javnom ispravom sa fotografijom ili izjavom svjedoka, čiji je identitet utvrđen javnim ispravama.
- (3) Ako je predlagač nepismen ili nijem, slijep ili ne poznaje jezik koji je u službenoj upotrebi u sudu, sastavljanje isprave vrši se u prisustvu dva punoljetna svjedoka koje sudac osobno poznaje ili čiji je identitet utvrdio javnim ispravama sa fotografijom.
- (4) Ako predlagač ne zna jezik na kome se sastavlja isprava, sudac će ispravu sastaviti uz učešće sudskog tumača.
- (5) Ako je predlagač gluhonijem ili slijep, sudac će ispravu sastaviti uz učešće tumača koji se sa predlagačem može sporazumjeti.

Članak 175

Svjedoci pri sastavljanju isprava, mogu biti osoba koje su pismene i koje poznaju službeni jezik i jezik predlagača, a ako je predlagač nijem, neophodno je i da se s njim mogu sporazumjeti.

Članak 176

- (1) Kada utvrdi da postoje uvjeti iz članka 175 ovog zakona, sudac utvrđuje da li postoji slobodna volja da se zaključi pravni posao.
- (2) Sudac je dužan da sudionicima objasni smisao pravnog posla, da im ukaže na njegove posljedice i da ispita da li je pravni posao dozvoljen, odnosno da nije u suprotnosti sa prinudnim propisima.
- (3) Ako sudac utvrdi da nisu ispunjeni uvjeti iz stavka 1 i 2 ovog članka rješenjem će odbiti da sastavi ispravu.

Članak 177

- (1) O sastavljanju isprave sačinjava se zapisnik u koji se unosi i način na koji je utvrđen identitet sudionika, svjedoka i tumača koji su prisustvovali sastavljanju isprave.
- (2) Zapisnik potpisuju sudionici i svjedoci.
- (3) Uz zapisnik se prilaže primjerak sastavljene i potpisane isprave.

Članak 178

- (1) Pri sastavljanju sudskog testamenta svjedoci ne mogu biti potomci zavještioaca, njegovi usvojenici i njegovi potomci, njegovi preci zaključno s djedom i babom i njihovim potomcima prvog stupnja, njihovi srodnici u pobočnoj liniji do trećeg stepena, bračni drugovi svih ovih osoba i bračni drug zavještioaca.
- (2) Odredbe stavka 1 ovog članka shodno se primjenjuju i na sudske tumače.

Članak 179

- (1) Kad sasluša zavještioaca, sudac će njegovu izjavu vjerno unijeti u zapisnik, po mogućnosti riječima zavještioaca, pazeći pri tome da volja zavještioaca bude jasno izražena.
- (2) U zapisnik će se unijeti i sve okolnosti koje bi mogle biti važne za punovažnost testamenta.
- (3) Kad je to potrebno, sudac će zavještioacu objasniti propise koji ograničavaju zavještioaca u raspolaganju testamentom.

Članak 180

Nakon što zavještilac sam pročita zapisnik o sudskom testamentu te izjavi da je njegova posljednja volja u svemu vjerno unijeta, sudac će to potvrditi na testamentu.

Članak 181

- (1) Ako je testament sastavakakljen u prisustvu dva svjedoka zbog toga što zavještilac ne zna da čita, sudac će mu pročitati testament, a potom će ga zavještilac, pošto izjavi da je to njegov testament, u prisustvu svjedoka potpisati ili staviti na njega otisak prsta.
- (2) Ako zavještilac ne poznaje jezik koji je u službenoj upotrebi u sudu ili je nijem ili gluh, sudac će preko sudskog tumača pročitati testament, a zavještilac će preko sudskog tumača izjaviti da je testament njegov.
- (3) Svjedoci će se potpisati na samom testamentu, a sudac će na testamentu potvrditi da su sve ove radnje izvršene.

Članak 182

- (1) Ako se zapisnik o sastavljanju testamanta sastoji od više listova, isti će se proširiti jemstvenikom i oba kraja jemstvenika zapečatiti sudskim pečatom.
- (2) Svaki list zapisnika zavještilac će potpisati posebno ili na njemu staviti otisak prsta.
- (3) Na kraju zapisnika označiće se od koliko se listova sastoji testament.

Članak 183

Ako je testament sastavakakljen u Osnovnom sudu, a zavještilac nema prebivalište na području Distrikta, Osnovni sud je dužan da o tome odmah obavijestiti sud na čijem području zavještilac ima prebivalište.

Članak 184

Ako zavještilac opozove svoj testament, na opozivanje testamanta shodno će se primjeniti odredbe o sastavljanju testamanta. Opozivanje testamanta će se zabilježiti na testamentu koji se čuva u sudu.

Članak 185

- (1) Sud vrši ovjeravanje sadržine isprave kada je to zakonom određeno.
- (2) Ovjeravanje isprave vrši se na samoj ispravi potpisom suca i stavljanjem pečata suda.
- (3) Po izvršenom ovjeravanju isprave, sud predaje učesnicima originalan primjerak ove isprave.

2. Čuvanje isprava

Članak 186

Osnovni sud je dužan primiti na čuvanje ispravu kad je zakonom za pojedine vrste isprava to izričito određeno ili kad je to potrebno radi osiguranja određenih imovinskih ili drugih prava.

Članak 187

Isprava se može predati na čuvanje sudu, s tim što se identitet podnosioca isprave utvrđuje prema odredbama članka 174 stavak 2 ovog zakona.

Članak 188

- (1) O prijemu isprave na čuvanje sud sastavlja zapisnik u koji se unosi način utvrđivanja identiteta podnosioca isprave, vrsta i naziv primljene isprave.
- (2) Primljena isprava će se staviti u poseban omot, zapečatiti i čuvati odvojeno od ostalih spisa.

Članak 189

- (1) Kad sud prima na čuvanje testament koji nije sastavakljen u sudu, zavještalcu ga predaje osobno u otvorenom ili zatvorenom omotu.
- (2) Kada se na čuvanje predaje otvoren testament, sudac će ga pročitati zavještaocu i ukazati na eventualne nedostatke zbog kojih testament ne bi bio punovažan.

Članak 190

- (1) Kada su svjedoci usmenog testamenta podnijeli sudu pismeno koje sadrži volju zavještatelja, sud će prijem ovakvog pismena zapisnički utvrditi, staviti u poseban omot i zapečatiti.
- (2) Na način propisan u članku 189 ovog zakona, sud će postupiti i kad svjedoci usmenog testamenta dođu u sud da usmeno ponove izjavu zavještaoca.
- (3) Pri uzimanju izjave svedoka, sud će utvrditi izjavu volje zavještaoca i okolnosti od kojih ovisi punovažnost usmenog testamenta.

Članak 191

- (1) Nakon prijema isprave na čuvanje, sud će podnosiocu isprave izdati potvrdu.
- (2) Ako se isprava o testamentu, osim sudskog testamentu, preda na čuvanje Osnovnom sudu a zavještalcu nema prebivalište na području Distrikta, sud je dužan odmah o tome obavijestiti nadležni sud Entiteta na čijem području zavještalcu ima prebivalište.

Članak 192

- (1) Isprava koja se nalazi na čuvanju kod suda, vratiće se podnosiocu isprave na njegov zahtjev ili njegovom punomoćniku koji ima ovjerenu punomoć za taj posao.
- (2) O vraćanju isprave sastaviće se zapisnik u kome će se zapisati način utvrđivanja identiteta osoba kojem se vraća isprava.
- (3) Ako se isprava vraća punomoćniku, punomoć se prilaže zapisniku i zadržava u spisu.

3. Sudski depozit

Članak 193

- (1) U sudski depozit mogu se predati novac, papiri od vrijednosti i druge isprave koje se mogu unovčiti, plemeniti metali, dragocjenosti i drugi predmeti izrađeni od plemenitog metala, kad je to zakonom ili drugim propisom predviđeno.
- (2) Sud je dužan da primi u depozit i druge predmete kad je zakonom određeno da dužnik može kod suda položiti za povjerioca stvar koju duguje.

Članak 194

Prijedlog za predaju predmeta sadrži opis predmeta, vrijednost predmeta, razloge zbog kojih se predaje predmet, ime i prezime osoba u čiju korist se predmet predaje i uslova pod kojima se predmet predaje. Uz prijedlog se mogu predložiti i odgovarajući dokazi.

Članak 195

- (1) Sud će rješenjem odbiti prijedlog kad ocijeni da nisu ispunjeni uvjeti za prijem predmeta u depozit ili ako predlagač u roku od 15 dana ne predujmi troškove čuvanja.
- (2) Ako sud ne odbije prijedlog, donijeće rješenja o prijemu predmeta ili novca u sudski depozit i odrediti način čuvanja.

Članak 196

Kad je deponovanje izvršeno u korist određenog osoba, sud će te osobe pozvati da u roku od 15 dana primi predmet iz depozita ako ispuni određene uslove za predaju.

Članak 197

- (1) Ako je predmet depozita novac ili strana valuta, sud je dužan da u roku od tri dana od dana prijema, novac, odnosno stranu valutu položi na poseban račun kod za to ovlaštene banke, ako posebnim propisima nije drugačije određeno.
- (2) Plemenite metale, stvari izrađene od plemenitih metala i druge dragocjenosti, kao i papire od vrijednosti, sud će u roku od tri dana predati ovlaštenoj banci ukoliko posebnim propisom nije drugačije određeno.
- (3) Druge predmete koji se ne mogu čuvati u sudskom depozitu, sud će na prijedlog predlagača odrediti da se čuvaju u javnom skladištu ili drugom pravnom osobi koje se bavi čuvanjem stvari, a fizičkom osobi samo ako nema pravne osobe koje obavlja djelatnost uskladištenja.

Članak 198

- (1) Prije donošenja rješenja o prijemu u depozit sud će naložiti predlagaču polaganje u depozit potrebnog predujma za troškove čuvanja i rukovanja takvim predmetima.

- (2) Prije predaje predmeta na čuvanje, sud će izvršiti popis i procjenu stvari i o tome sačiniti zapisnik u dovoljnom broju primjeraka.

Članak 199

- (1) Ako osoba u čiju korist je predmet predat izjavi da isti ne prima, sud će o tome izvjestiti predlagača i zatražiti da se u određenom roku izjasni.
- (2) Ako osoba u čiju korist je primljen predmet u sudski depozit isti ne podigne u roku od 15 dana, sud će rješenjem pozvati predlagača da preuzme predmet.
- (3) Predmeti primljeni u depozit izdaju se na temelju rješenja suda.

Članak 200

- (1) Kad se u depozit predaju predmeti za koje predlagač ne zna kojom osobu treba da se predaju ili ako ne zna koji od više deponiranih predmeta treba da se predaju kojom od više osoba, sud će zakazati ročište i pozvati predlagača i sva zainteresovana osoba radi postizanja sporazuma kojom osobu pripada deponirani predmet.
- (2) Ako se uredno pozvana osoba ne odazovu na ročište ili ako se među njima ne postigne sporazum, sud će ih rješenjem uputiti da u parnici ostvaruju pravo na predmet primljen u depozit. U rješenju će se odrediti i rok za pokretanje parnice, o čemu se obaviještava deponent.
- (3) Ako se pokrene parnični postupak, sud će rješenjem prekinuti ovaj postupak, a ako se postupak ne pokrene, sud će rješenjem pozvati predlagača da preuzme predmet iz depozita.

Članak 201

- (1) Rješenje kojim se određuje izdavanje predmeta iz depozita sadrži naročito:
- ime i prezime osoba ovlaštenog da preuzme predmet iz depozita,
  - način, rok i uslov za preuzimanje predmeta,
  - upozorenje na pravne posljedice ukoliko predmet ne bude preuzet u roku u kome po zakonu zastarijeva pravo na njegovo izdavanje.
- (2) Rješenjem iz stavka 1 ovog članka utvrđuju se i troškovi nastali u vezi sa čuvanjem i rukovanjem predmetima i ko je dužan da ih naknadi.

Članak 202

Čuvar, koga je sud odredio, može izdati predmet iz depozita samo na temelju rješenja suda i na način kako je to u rješenju određeno.

Članak 203

- (1) Ako osoba u čiju korist je predmet primljen u sudski depozit ili deponent, koji je uredno pozvan da preuzme predmet, isti ne podigne u roku od jedne godine od dana prijema urednog poziva, sud će rješenjem utvrditi da je predmet postao svojina Distrikta.

- (2) Predmet koji je na temelju pravosnažnog rješenja iz članka 202 ovog zakona postao svojina Distrikta, sud će predati nadležnom tijelo Vlade Distrikta.
- (3) O predaji predmeta iz stavka 1 ovog članka sastaviće se zapisnik.

4. Poništenje isprava

Članak 204

- (1) U postupku za poništenje domaće isprave na kojoj se neposredno zasniva neko materijalno pravo i čije je posjedovanje nužno za ostvarivanje toga prava, proglašiće se da je isprava izgubila svoju važnost ako je ukradena, izgorjela ili na bilo koji način nestala ili uništena, osim ako zakonom nije zabranjeno poništenje takve isprave.
- (2) Pod uslovima iz stavka 1 ovog članka može se poništiti i isprava na kojoj se zasniva neko nematerijalno pravo, kad ne postoje podaci na temelju kojih nadležni tijelo može da izda duplikat te isprave.

Članak 205

- (1) Osnovni sud odlučuje o prijedlogu za poništenje isprave ukoliko je:
- ispravu izdao tijelo uprave ili pravno osoba sa područja Distrikta,
  - u ispravi, kao mjesto ispunjenja obveze naznačeno područje Distrikta.
- (2) Ako se o prijedlozima iz stavka 1 ovog članka ne može odrediti nadležnost suda, o prijedlogu za poništenje isprave odlučivaće Osnovni sud ukoliko se na području Distrikta nalazi sjedište, prebivalište ili boravište predlagača.

Članak 206

- (1) Prijedlog za poništenje isprave može podnijeti svako osoba koje je na temelju te isprave ovlaštena da ostvaruje neko pravo ili ima pravni interes da se nastala isprava poništi.
- (2) Prijedlog za poništenje isprave sadrži: vrstu isprave, firmu, naziv i sjedište ili ime i prezime i prebivalište izdavača isprave, iznos obveze, mjesto i datum izdavanja isprave, mjesto ispunavanja obveze, da li isprava glasi na ime ili na donosioca ili po naredbi, činjenice iz kojih proizilazi da je predlagač ovlašten za podnošenje prijedloga, kao i podatke iz kojih proizilazi vjerovatnoća da je isprava nestala ili uništena.
- (3) Uz prijedlog se, ako postoji, prilaže i prijepis isprave.
- (4) Jednim prijedlogom može se zahtijevati i poništenje više isprava pod uslovima da je za sve mjesno nadležan Osnovni sud.

Članak 207

- (1) Ako pri prethodnom ispitivanju prijedloga iz članka 206 ovog zakona, sud utvrdi da nisu ispunjene pretpostavke za pokretanje postupka, prijedlog će se rješenjem odbaciti.

- (2) Ako ne odbaci prijedlog, sud će naložiti izdavatelju isprave i povjeriocu da se u određenom roku izjasne da li je isprava čije se poništenje predlaže bila izdata i da li postoje i koje smetnje za sprovođenje postupka.

Članak 208

- (1) Po prijemu izjašnjenja osoba iz stavka 2 članka 207 ovog zakona, sud će oglasom objaviti pokretanje postupka za poništenje isprave.
- (2) Oglas sadrži bitne podatke isprave potrebne za njeno identificiranje, rok u kome se mogu podnijeti prijave ili prigovori protiv prijedloga (oglasni rok), poziv da se isprava pokaže sudu ili izvesti sud o osobu i prebivalištu osoba koje drži ispravu, upozorenje da će se isprava sudski poništiti ako se u oglasnom roku sa ispravom ne prijavi sudu ili ne stavi prigovor protiv prijedloga za poništenje isprave, upozorenje dužniku da po ovoj ispravi ne može punovažno ispuniti svoju obvezu, niti zamijeniti ili obnoviti ispravu, niti izdati nove kupone ili talone i da vlasnik isprave ne smije prenijeti prava iz ove isprave.

Članak 209

- (1) Oglas iz članka 208 ovog zakona dostaviće se svim zainteresovanim osobama i objaviti na oglasnoj tabli suda i u službenim glasnicima Distrikta i Bosne i Hercegovine ili na drugi odgovarajući način, o trošku predlagača.
- (2) Oglasni rok teče od dana objavljivanja, a ako je oglas objavljen na oba načina iz stavka 1 ovog članka, oglasni rok teče od dana objavljivanja u glasilu u kojem je kasnije objavljen.

Članak 210

- (1) Dužnik ne smije ispuniti obvezu iz isprave čije se poništenje traži, niti ispravu preinačiti, obnoviti ili prenijeti na drugo osoba ili za nju izdati nove kupone ili talone od momenta kad mu je dostavljen oglas ili kad je na bilo koji način saznao za pokretanje postupka radi poništenja isprave.
- (2) Zabrana iz stavka 1 ovog članka traje sve dok rješenje o poništenju isprave ili o obustavi postupka ne postane pravosnažno.
- (3) Dužnik se može osloboditi obveze samo ako iznos duga uplati na depozit suda.

Članak 211

Dužnik je ovlašten da zadrži ispravu čije se poništenje traži, ako mu bude podnesena radi ispunjenja obaveze ili ako je do nje došao na drugi način. Dužnik je obavezan da zadržanu ispravu odmah preda sudu, sa naznakom osobnog imena i adrese osoba koje mu je ispravu predalo.

Članak 212

Sud će obustaviti postupak za poništenje isprave ako predlagač povuče prijedlog ili ako predlagač u roku koji odredi sud ne položi u sudski depozit potreban novčani iznos za objavljivanje oglasa ili ako treće osoba podnese sudu ispravu ili dokaže pred sudom postojanje isprave čije se poništenje predlaže.

Članak 213

Prije donošenja rješenja sud je dužan obavijestiti predlagača o svakoj prijavi treće osobe i blagovremenosti te prijave.

Članak 214

Kad sud utvrdi da su ispunjeni uslovi za dalje vođenje postupka, a protekne oglasni rok, zakazaže ročište i pozvati predlagača, izdavača isprave, dužnika iz isprave i sva osoba koja su se prijavila sudu ili podnijeli prigovore protiv prijedloga za poništenje isprave.

Članak 215

- (1) Na temelju rezultata postupka sud donosi rješenje o poništenju isprave ili o odbijanju prijedloga.
- (2) Rješenje o poništenju isprave sadrži podatke o izdavaču isprave i predlagaču, kao i bitne sastojke isprave uz označenje iznosa obveze ukoliko glasi na ispunjenje novčane obveze.
- (3) Rješenje se dostavlja svim zainteresiranim osobama.

Članak 216

- (1) Protiv rješenja kojim se prijedlog za poništenje isprave odbacuje ili odbija ili postupak obustavlja, žalbu može izjaviti samo predlagač.
- (2) Protiv rješenja o poništenju isprave žalbu može izjaviti izdavatelj isprave i dužnik iz te isprave, kao i osoba ovlaštene na temelju isprave, ako nisu predlagač.

Članak 217

- (1) Pravosnažno rješenje kojim se isprava poništava zamjenjuje poništenu ispravu, dok se ne izda nova isprava.
- (2) Na temelju pravosnažnog rješenja o poništenju isprave, predlagač može od dužnika zahtjevati ostvarivanje svih prava koja proističu iz te isprave ili mu na temelju nje pripadaju, a može zahtjevati i da mu se o njegovom trošku izda nova isprava uz predaju rješenja o poništenju.

VI - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 218

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje primjena na području Distrikta zakona o vanparničnom postupku koji su se do tada primjenjivali.

Članak 219

- (1) Ako je prije početka primjene ovog zakona doneseno prvostepeno rješenje kojim se postupak pred Osnovnim sudom okončava, dalji postupak sprovede se po odredbama istog zakona.
- (2) Ako nakon početka primjene ovog zakona bude ukinuta prvostepena odluka iz stavka 1 ovog stavka, dalji postupak provede se prema odredbama ovog zakona.

Članak 220

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine,,,

Broj:0-02-022-228 /01
Brčko,30.travanj 2001 god.

PREDSJEDNIK
SKUPŠTINE BRČKO DISTRIKTA

Mirsad Đapo,dipl.pravnik v.r.
